Բ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 422 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 30 ՄԱՅԻՍ 1885 (Ն. Տ.) 11 ՅՈՒՆԻՍ 1885 28 ՇԱՊԱՆ 1302

40 ՓԱՐԱ.

ՊԱՅՄԱՆՔ

Ծանուցմանց տողը մէկ անգամի համար 3 ղուրուշ · երկու անգամի համար 2 ղուրուշ է · աւելի անգամներու համար զատ սակարկութիւն կ'ըլլայ ։

Օրագրիս վերաբերեալ [illegible] որ և իցէ գրուածք [illegible] է ուղղել

Առ խմբագրութիւն ԱՐԵՒԵԼՔ օրագրի ։

ԽՄԲԱԳՐԱՏՈՒՆ. Ղալաթիա, Նորատունկեան խան ։

Իսկ գաւառներէն հետեւեալ հասցէիւ

درعليه‌ده غلطه‌ده نورادونكيان خاننده آره‌ولك

غزته‌سى اداره‌سنه

Les annonces sont reçues
à l'EASTERN AGENCY,
Karakeuy, Déirmén han

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՕՐԱԳԻՐ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԵՒ ԱԶԳԱՅԻՆ

40 ՓԱՐԱ.

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պօլսոյ համար Տարեկան կանխիկ առնուած	200
» » Վեցամսեայ » »	100
» » Եռամսեայ » »	50
Գաւառաց համար և տեղական թղթատարով տարեկան »	240
Գաւառաց համար և տեղական թղթատարով վեցամսեայ » »	120
Օտար երկիրներ Տարեկան Ֆրանք	56
» » Վեցամսեայ »	28

Դուրսը ղրկուած լրագրաց համար ծախքը Տնօրէնութեան վրայ է ։

Խմբագրութեան ղրկուած ո և է նամակ կամ գրութիւն ետ չ'տրուիր ։

Ծանուցմունք կընդունուին
ԻՍԴԸՐՆ ԷՃԷՆՍԻ
գործակալութեան ձեռամբ, Քարաքէօյ, Տէյիրմէն խան

Կ. ՊՈԼԻՍ
ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ 29 ՄԱՅԻՍ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ՆԱԽԱՐԱՐԱԿԱՆ ՏԱԳՆԱՊՆ ՅԱՆԳԼԻԱ

Հեռագիրը ծանր լուրեր բերաւ մեզ երէկ ։ Անգլիոյ մէջ նախարարական փոփոխում մը չէ այն խնդիրներէ զորս օտար երկիրք անտարբեր կրնան դիտել ։ Անգլիա գործեր և շահեր ունի աշխարհի չորս կողմն · անգլիական աշխարհակալութեան ազդեցութիւնն զգալի է արեւելեան և արեւմտեան երկրաց մէջ հաւասարապէս · ուստի, Նախարարական փոփոխում մը ի Լոնտոն, որ գրեթէ միշտ աշխարհավարութեան փոփոխում կը բերէ իւրն հետ, օտար երկիրներն ևս կը հետաքրքրէ բնականապէս ։

1880 տարւոյ գարնան մէջ էր որ Լորտ Պիքընսֆիլտ լուծեց Երեսփոխանաց ժողովն, և կատարեալ վստահութեամբ դիմեց ընտրողաց քուէներուն ։ Իւր ակնկալութիւնք ի դերեւ ելան ։ Ազատականք յաղթանակ տարին Պ. Կլատսթոնի առաջնորդութեամբ, և այն աստիճան յաջողեցան որ, Պահպանողականաց և Իռլանտացւոց ոյժերը միասին հաշուելով, Ազատականք Նոր Երեսփոխանութեան մէջ 100 քուէի մեծամասնութիւն ունէին անոնց վրայ ։ Երբեք ո՛չ մի կուսակցութիւն այնչափ յաղթական դուրս ելած էր ընտրական պայքարէն ։ Ազատականաց յաղթանակն այնչափ առաւել զարմանալի էր որչափ Լորտ Պիքընսֆիլտի բախտն յաջող կ'երեւէր ։ Թուրքիոյ և Ռուսիոյ պատերազմին յաջորդող բանակցութեանց և Պերլինի Վեհաժողովոյն մէջ Պահպանողական կուսակցութեան Պետը վեր բռնած էր Անգլիոյ դրօշն, և «պատուաւոր խաղաղութիւն» մը իւրեն հետ բերած էր Պերլինէ Լոնտոն ։ Բայց ընտրող մարմնոյն վճիռք շատ անգամ ի դերեւ կը հանեն ամենանուրբ հաշիւներն իսկ ։

Պ. Կլատսթոն Նախարարապետ եղաւ հզօր ազդեցութեամբ մը օժտեալ, զոր իրեն կուտային թէ՛ իւր երկարամեայ պատուաւոր ծառայութիւնք և բացառիկ կարողութիւնք իբրեւ աշխարհավար և խորհրդարանական մարդ, և թէ՛ երկրին համակրանաց և վստահութեան այս բացորոշ և վճռական արտայայտութիւնք ։ Պահպանողականք ձայն չէին հաներ · ջախջախուած, լռեցած էին ։ Քիչ վերջն ալ անդարմանելի կորուստ մ'ըրին, քանի որ Լորտ Պիքընսֆիլտի կը պարտէին այն կազմակերպութիւն և զօրութիւն զոր վերջին տարիներու մէջ ստացած էին իբրեւ կուսակցութիւն ։ Նորա մահուամբ, Պահպանողականք, Պ. Կլատսթոնի հաւասար մարդ չունենալով, անգլուխ մնացին գործնականապէս ։ Հակառակորդաց այս տկարութիւն նոր ոյժ մ'էր Ազատականաց ։

Չի կրնար ըսուիլ թէ անարժանապէս գործածեց Պ. Կլատսթոն իւր այս մեծ զօրութիւն ։ Ընդհակառակն, ազատական քանի մը երեւելի բարենորոգումներ ի գլուխ հանեց, զորս ո՛չ ոք մտքէ կ'անցունէր Պահպանողականաց իշխանութեան օրով ։ Իռլանտացի հողագործ ժողովրդեան հաշտէր դասուն դէմ գանգատք լրջօրէն քննուեցան, և կարեւոր օրէնքներ ծրագրուեցան և Խորհրդարանին ընդունել տրուեցան՝ բառնալու համար այդ գանգատներ ։ Ժողովրդեան խոնարհագոյն դասուց ոմանց տրուած ընտրական իրաւունքն, որով իբր երկու միլիոն անձինք քաղաքական իշխանութիւն ի գործ դնել կոչուեցան՝ Պ. Կլատսթոնի ազատական բարենորոգմանց գործը պսակեց ։

Բայց ինչպէս իւր առաջին անգամուան Նախարարապետութեան օրով, իւր երկրորդ անգամուան Նախարարապետութեան օրով ևս Պ. Կլատսթոնի աշխարհավարութեան թերի կողմն եղան արտաքին գործերը, զորս գէշ վարեց, կամ որոց մէջ բնաւ բախտ չունեցաւ ։ Այս անգամ գլխաւորապէս Սուտանի և Եգիպտոսի գործոց մէջ անյաջող ելաւ · բայց գաղթային և աֆղանեան խնդրոց մէջ բռնած ընթացքէն ալ Անգլիացւոց երեւելի մաս մը դժգոհ մնաց ։ Արտաքին գործոց յոռի կամ ձախողակ մատակարարութիւնն հասաւ այն աստիճան, որ Տէրութեան Ելմտացոյցին մէջ 14-15 միլիոն ոսկւոյ բաց մը գոյացուց, առանց ո՛ և է օգտակար փոխարինութեան ։ Անգլիական տեսակէտով, Լորտ Պիքընսֆիլտի արտաքին աշխարհավարութիւնք Պ. Կլատսթոնի արտաքին աշխարհավարութենէն առաւել յաջող էր, թէեւ Լորտ Պիքընսֆիլտի օրով ևս քիչ մնացած էր որ Անգլիա պատերազմի բռնուէր Ռուսիոյ հետ ։ Լորտ Պիքընսֆիլտ իւր արտաքին աշխարհավարութեան համար միշտ բաւական աջակցութիւն կը ստանար Երեսփոխանութենէն, յորում առաջին օրէն 50 քուէէ աւելի մեծամասնութիւն չունէր ։ Բայց Պ. Կլատսթոն, թէեւ առաջին օրէն 100 քուէի մեծամասնութիւն մ'ունէր, տակաւ առ տակաւ այն աստիճան կորոյս Երեսփոխանութեան վստահութիւնն, որ Կորտոնի մահուան վրայ տեղի ունեցած Սուտանեան վերջին վիճաբանութեան մէջ, դժուարաւ կրնար 14 քուէի մեծամասնութեամբ մը պրծիլ՝ ուղղակի պարսաւական առաջարկութենէ մը ։

Անկէ ի վեր, (ինչպէս ժամանակին ալ նշանակած էինք,) Պ. Կլատսթոնի Նախարարութեան ոյժը շատ տկարացաւ ։ Թայմզ, որոյ բուն դերն է օրուան Նախարարական աշխարհավարութեան ոյժ տալ, դադրած էր Պ. Կլատսթոնի արտաքին աշխարհավարութիւնը պաշտպանելէ, և վերջերս Պահպանողական լրագրաց հետ միացած էր զայն քննադատելու և ձաղկելու համար ։ Պ. Կլատսթոնի ազդեցութիւնը Թայմզի ազդեցութենէն շատ աւելի է անշուշտ, բայց Թայմզի պէս թերթի մը պաշտպանութենէն զրկուիլ գէշ նշան մ'է անգլ. Նախարարութեան մը համար ։

Պահ մը, երբ երկիւղ կար Ռուսիոյ հետ պատերազմի մը ծագման, համայն կուսակցութիւնք, օրինակելի հայրենասիրութեամբ մը, միացան տկարացեալ Նախարարութեան շուրջ, և ոյժ տուին անոր առաջարկներուն ։ Բայց պատերազմի երկիւղներուն փարատելէն ի վեր, այս վայրկենական միութեան յաջորդեց կարի քննադատական դիրք մը Պահպանողականաց կողմէ, որք մինչ մի կողմէ յայտնապէս դժգոհ էին Նախարարութեան Ռուսիոյ դէմ բռնած տկար ընթացքէն, միւս կողմէ կը գանգատէին Ելմտացոյցի ծախուց ճիւղին անօրինակ աճումէն ։ 100 միլիոն անգլ. ոսկի ծախք՝ անլուր գումար մ'էր Անգլիոյ համար իսկ ։ Նախարարութիւնք կը զգար թէ այս Երեսփոխանութեան մէջ իւր բարոյական ոյժ այլ ևս կոտրած լինելով, չէր կրնար օրէնսդրական դժուար խնդիրներ լուծել հաստատ մեծամասնութեան մը աջակցութեամբ ։ Որոշած էր ուրեմն աշնան մէջ լուծել զայն, և առաջին անգամ նոր ընտրողներուն մասնակցութեամբ, կազմել նոր Երեսփոխանութիւն մը ։

Այս հանգամանաց մէջ էր որ ժողովը վերջին անգամ յետաձգեցաւ Հոգեգալստեան տօնին առթիւ ։ Շաբաթէ մը հետէ վերսկսած էր իւր նիստեր, առաջին նիւթ ունենալով Ելմտացոյցն. որովհետեւ Խորհրդարանը լուծուելէ և հետեւապէս օրէնսդիր իշխանութիւնը դադրելէ առաջ, պէտք է որ օրուան Կառավարութիւնն իշխանութիւն ունենայ [illegible] ծախքեր ընելու, որ ընել է՝ վաւերացեալ Ելմտացոյց մ'ունենալ ի ձեռին ։ Եւ ահա՛ երեկի հեռագիրք ծանուցին մեզ թէ Նախարարութիւնն այս Ելմտացոյցի վիճաբանութեանց մէջ գտած է խութն որուն զարկած է Նախարարական նաւը ։ Թէ այս նաւաբեկութեան հետեւանքներն ի՛նչ կրնան լինել, այս մասին կը շատանանք յիշելով քանի մը ծանուցեալ իրողութիւններ, աւելի մանրամասն տեղեկութիւններ ստանալու համար սպասելով առաջիկայ թղթաբերներուն ։

252 ի դէմ 264 ձայներ մերժած են Ելմտացոյցին հասութից ճիւղն ։ Ելմտացոյց մերժել կը նշանակէ մերժել նախարարական աշխարհավարութիւնն որ հիմնեալ է այդ Ելմտացոյցի վրայ, կամ որոյ հետեւանքն է այդ Ելմտացոյց ։ Հետեւապէս, մերժել Ելմտացոյցի հասութից ճիւղը կը յարուցանէ ի հարկէ Նախարարական տագնապ ։

Եւ այս տագնապ սաստիկ ծանր է, քանի որ Պ. Կլատսթոն, Թագուհւոյն ներկայանալով, [illegible] է, «որոյ բնութիւնը դիւրաւ կրնայ գուշակուիլ, այլ որոյ վրայ ինք չի կրնար խօսիլ առաջի Խորհրդարանին» ։ Այս կը նշանակէ թէ Նախարարութիւնն հրաժարական տուած է, կամ խնդրած է ժողովոյն մօտալուտ լուծումը ։ Պարտեալ Նախարարութիւն մը ուրիշ բան չի կրնար ընել բայց կա՛մ հրաժարիլ, և կա՛մ եթէ կը վստահի իւր բարոյական զօրութեան՝ կոչում ընել երկրին, լուծելով Խորհրդարանը ։ Պ. Կլատսթոն չէր կրնար նոյն օր ծանուցանել թէ ինք ի՛նչ առաջարկ տուած էր, քանի որ խնդիրը Թագուհւոյն դատողութեան ներկայացուած է, և խորհրդարանական և քաղաքավարական սովորութեանց հակառակ է մի և նոյն խնդրոյ վրայ մի և նոյն ժամանակ թէ՛ Թագուհւոյն և թէ՛ Խորհրդարանին դատողութիւնը խնդրել ։ Բաց աստի, Նախարարութիւն [illegible] միայն հրաժարական կուտայ և ո՛չ Խորհրդարանին, և Վեհափառէն ընդունուելէ յետոյ միայն կը ծանուցանէ Խորհրդարանին ։

Եթէ Պ. Կլատսթոն հրաժարի, հաւանական չէ որ Պահպանողական կուսակցութեան Պետերն յօժարին անոր տեղը բռնել արդի Խորհրդարանով, յորում, ինչ որ ալ լինի, Ազատականք Պահպանողականներէն աւելի են թըւով ։ Ուստի, մեր առջեւ պիտի ունենանք ճշդիւ նոյն կացութիւն, յորում կը գտնուէր Պ. Կլատսթոն 1874ին, երբ Խորհրդարանին մէջ անպաստ քուէն իրեն անկարելի կ'ընէր պաշտօնավարել ։ Պ. Կլատսթոն ուզեց հրաժարիլ, բայց Պ. Տիզրայէլի չյօժարեցաւ նորա տեղը բռնել. և Պ. Կլատսթոն քիչ մը ժամանակ շարունակեց իւր պաշտօն, Խորհրդարանին ներկայացնելով այնպիսի ծրագրեր միայն զորս [illegible] մասնութեան մը աջակցութեան կարօտ չէր ։ Եւ երբ Խորհրդարանը լուծեց, նոր ընտրութեանց մէջ Պահպանողականք մեծամասնութիւն ստացան, և յայնժամ Պ. Տիզրայէլի վստահութեամբ և յօժարութեամբ կրցաւ ընդունիլ Նախարարապետի պաշտօնն ։

Ուստի, ըստ ամենայն երեւոյթից, Պ. Կլատսթոն ժամանակ մ'ալ պիտի մնայ իշխանութեան վրայ, և ընդհանուր ընտրութեանց ելքը միայն պիտի որոշէ նախարարական խնդրոյն լուծումը ։ Թուրքիոյ և Արեւելից համար, Պ. Կլատսթոնի Նախարարութեան անկումը ցաւալի բան մը չունի ։ Պ. Կլատսթոնի աշխարհավարութեան մէկ յոյժ գովելի կէտն այն է որ միշտ ճանչեց և յարգեց Վեհ. Սուլթանին գերիշխանական իրաւունքները Նեղոսի հովտին վրայ, և Պիքընսֆիլտեան արկածախնդիր ձեռնարկներու և խորհուրդներու անձնատուր չեղաւ ։ Բայց հաւանական չէ որ Պահպանողական Նախարարութիւն մը, եթէ այժմեան Նախարարութեան յաջորդէ, կարենայ ժխտել այլ ևս այդ իրաւունքներ ։ Պահպանողականք Ազատականաց վրայ սա առաւելութիւնն ունէին որ Թուրքիոյ ամեն մասանց բարւօքման և զօրացման կը փափաքէին և Օսմ. իշխանութիւնն ուժովցած կ'ուզէին տեսնել, իբրեւ պատուար մը Ռուսիոյ դէմ ։ Իսկ Ազատականք յոյժ անտարբեր եղան Թուրքիոյ բարեկեցութեան վերաբերեալ ամեն խնդրոց ։

Արդ, քանի որ կուգանք կը յանգինք այն եզրակացութեան թէ այժմեան նախարարական տագնապին ելքն ընդհանուր ընտրութեանց արդիւնքէն կախեալ է, խնդիր է թէ, այս ընտրութեանց ելքն Ազատականա՞ց թէ Պահպանողականաց նպաստաւոր պիտի լինի ։ Բոլորը նախ և առաջ թէ այս հարցման պատասխան տալ յոյժ դժուար է ։ Ինչ որ կրնայ ըսուիլ, լոկ ենթադրութիւն է միայն ։ Շատ մը անծանօթներ մէկտեղ ներկայացնող խնդիր մ'է այս, և հարկ է իւրաքանչիւր անծանօթի արժէքը խնամով ճշդել, ըստ կարի հաւանական ենթադրութեան մը յանգելու համար ։ Այսուհետեւ առիթ պիտի ունենանք մանրամասնօրէն գրելու բոլոր այն յոյժ շահեկան խնդրոց վրայ զորս կը յարուցանէ Անգլիոյ մէջ ընդհանուր ընտրութիւն մը ։ Գլխաւոր պարագայ մը որ անծանօթ կը մնայ, սա է թէ, Պ. Կլատսթոն ինք պիտի ներկայանա՞յ ընդհանուր ընտրութեանց, այսինքն իբրեւ Երեսփոխան վերընտրութիւն պիտի խնդրէ՞ · զի ընդհանրապէս կը պատմուի թէ, քաղաքական կեանքէն յոյժ ձանձրացած և հանգստեան կարօտ լինելով, ընդհանուր ընտրութեանց սկսելէն առաջ պիտի հրաժարի քաղաքական ասպարէզէն ։ Եթէ Պ. Կլատսթոն հրաժարի, Ազատականք նշա [illegible] Պահպանողականաց վիճակակից կը լինին ։ Ազատականաց մէջ կան երկու որոշ խմբակներ, հին Ազատականներ և նոր Արմատականներ ։ Պահպանողականաց մէջ ալ կան հին Ազնուապետական Պահպանողականներ և նոր կամ «Ռամկավարական» Պահպանողականներ ։ Այս զանազան տարրերը բախմամբ կամ ձուլմամբ քաղաքական նոր կազմութիւնք երեւան կրնան գալ ։ Ի հաշիւ առնուելի ուրիշ անծանօթ քանակութիւն մ'է ընտրողներու թուոյն վրայ երկու միլիոն քաղաքացիներու և գիւղացիներու աւելնալն, որք ցարդ չեն մասնակցած քաղաքական կեանքին, և որոց կարծիքներն ու զգացումները գուշակել դիւրին չէ ։ Ամեն կուսակցութիւնք հետաքրքրութեամբ կը դիտեն թէ այս երկու նոր միլիոններ ի՛նչ ընթացք պիտի բռնեն ։ Այս ամեն անծանօթ պարագայք կարի դժուարին կը կացուցանեն ո՛ և է գուշակութիւն առաջիկայ ընդհանուր ընտրութեանց արդեան վրայ, և մեք մեր մասին խոհեմութիւն կը համարինք զգուշանալ մարգարէական թելադրութիւններէ ։

ՍՈՒՏԱՆ · Թայմզ, իւր երեկի Քաղաքական Տեսութեան մէջ, կը յիշատակէ թէ անգլիական զօրքերը կը քաշուին Սուտանէն ։ Անոնք պարպած են արդէն զՔորթի, և զրոյց կայ թէ ի մօտոյ պիտի քաշուին նաև Տոնկոլայէ ։ Մէհտիի Աճէմ ալ կ'աշխատի օգուտ քաղել այս նահանջումէ ։ Կ'ըսուի թէ արդէն իւր մարդոց գրաւել տուած է զՔորթի (երբեմն բանակետղ Լորտ Ուոլսլիի բանակին), և [illegible] և այլ օգնութիւն ղրկեր է իւր ամբարտակին, որ, ինչպէս կը յիշուի, կը գործէ ի մէջ Պերպերի և Կարմիր ծովու ։ Այն վայրեր բնակող ցեղեր, որք Անգլիացւոց բարեկամ էին, տեսնելով անոնց մեկնումը, պղրացած են այս լքման համար, և կ'անցնին [illegible] Կառավարութիւնն Եգիպտոսի նոր սահմանագծին վրայ բնակող ազդեցիկ Շէյխերուն տարին քանի մը հազարական ոսկի թոշակ կը կապէ՝ զանոնք իրեն բարեկամ ունենալու համար, որպէս զի յետս մղեն Մէհտիի-Աճէմի յառաջխաղացութիւնն, երբ հասնի իրենց մօտ ։ Ստուգիւ, Անգլիացիք շատ գէշ վարուեցան այս Սուտանեան խնդրոյ մէջ ։ Լաւագոյն կ'ըլլար եթէ բնաւ չմիջամտէին, կամ եթէ պարզապէս հայցէին օսմ. զօրաց օգնութիւնն, և իրենք շատանային Եգիպտոսի վարչութեան բարւօքմամբ ։ Բայց ո՛չ Սուտանի, ո՛չ ալ Եգիպտոսի մէջ յաջողեցան ո՛ և է բարւօքում յառաջ բերել ։ Յուսանք թէ այս սխալներ ի մօտոյ կը դարմանուին ի պատիւ Մեծին Բրիտանիոյ, ի բարեկեցութիւն Եգիպտոսի և ի գոհունակութիւն Օսմ. Կայս. Կառավարութեան ։

ԱՅՍ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ ԹՂԹԱԲԵՐԸ

Բեդրբուրկէն յունիս 7 թուով կը հեռագրուի · Ռուս իշխանութիւնք կրցած են հաստատել թէ Տփղիսի շրջակայքը դեգերող աւազակաց խումբերը զինեալ են Բիպոտի անգլ. հրացաններով ։ Թէ աւազակներն ուստի՞ց ձեռք բերած են այս հրացաններ, փափուկ խնդիր մ'եղած է, յիշելով թէ, Աֆղանստանի վէճին առթիւ, զրոյց տարածուած էր թէ Անգլիա Կովկասի ժողովուրդները զինած է որպէս զի կարենան Ռուսիոյ դէմ ապստամբիլ ։

— Վիեննա, 7 յունիս · Մինչեւ հիմա 275 Երեսփոխաններ ընտրուեցան ։ Գերման-Ազատական կուսակցութիւնը կորուսած է 18 աթոռ ։

— Պերլին, 7 յունիս · Վիլհէլմ Կայսրն երեկ կրցաւ կառքով դուրս ելնել և շրջագայիլ Կենդանական Պարտիզին մէջ ։ Իւր վիճակ գոհացուցիչ է ։

— Կ'երեւի թէ, այն պահուն որ Խորհրդարանին մէջ հակառակ քուէն եկաւ պարտութիւն մը կրել տալ Կլատսթոնեան դահլճին, այս դահլիճ իւր մէջ իսկ բաժանեալ կը մնար տակաւին Իռլանտայի խնդ-

---

— 68 —

ԹԵՐԹՕՆ ԱՐԵՒԵԼՔԻ

ԺԻՒԼ ՎԷՐՆ

ԿՐԱՆԹ ՆԱՒԱՊԵՏԻՆ ՈՐԴԻՔՆ

ԳԼՈՒԽ Դ.

ԺԱՔ ԲԱԿԱՆԷԼԻ ԵՒ ՄԱՔ ՆԱՊՍ ՀԱԶԱՐԱՊԵՏԻՆ ԳՐԱՒԸ

—Շարունակեմ, պատասխանեց Բականէլ · և նախ կը մերժեմ առաջին ենթադրութիւնը ։ Հարրի Կրանթ չէ կրցած հասնիլ անգլիական գաղթականութեանց քով, վասնզի իւր ազատութիւնն ապահոված կը լինէր, և արդէն շատոնց իւր զաւակաց քով հասած կը լինէր իւր հայրենի Տընտի քաղաքը ։

—Խե՛ղճ հայրիկ, մրմնջեց Մարի Կրանթ, երկու տարիէ ի վեր մեզնէ բաժնուած ։

—Թո՛ղ որ խօսի պարոն Բականէլ, քո՛յր իմ, ըսաւ Ռոպէրթ, և վերջապէս իմացնէ մեզ · · ·

—Աւա՛ղ, ո՛չ, տղաս ։ Զայս միայն կրնամ հաստատել թէ Կրանթ նաւապետ գերի ընկած է Աւստրալիացւոց ձեռքը, կամ · · ·

—Բայց այդ բնիկներ, հարցուց սրտատնջութեամբ տիկին Կլէնարվան, միթէ · · ·

—Մի՛ վախնաք, տիկին, պատասխանեց գիտնականն հասկնալով տիկին Հելէնայի մտածութիւնն, այդ բնիկներ վայրենի են, անբան են, վերջին ծայր ապուշ են · բայց հեզաբարոյ են և ոչ արիւնախանձ իրենց դրացի Նոր-Զելանտացւոց պէս ։ Եթէ Պրիթանիայի նաւաբեկեալք անոնց ձեռքն ընկած են, իրենց կենաց վնաս մը չէ եղած, կրնաք հաւատալ ինձ ։ Ամեն ճանապարհորդք համաձայն են այս կէտի վրայ թէ Աւստրալիացիք կը զարշին արիւնհեղութենէ, և թէ շատ անգամ օգնած են իրենց աքսորեալ չարագործաց հրոսախմբերուն դէմ, որոց խժդժութիւն սարսափելի է ։

—Կը լսէք ի՛նչ կ'ըսէ պարոն Բականէլ, ըսաւ տիկին Հելէնա Մարի Կրանթի դառնալով ։ Եթէ ձեր հայրը բնիկներուն ձեռքն ընկած է, ինչպէս որ կ'զգացուի ծովէն ելած գրութենէն, պիտի գտնենք զայն ։

—Եթէ կորսուած է այդ անհուն երկրի մէջ, պատասխանեց աղջիկն, որոյ աչերը կը հարցաքննէին զԲականէլ ·

—Դարձեալ կը գտնենք, գոչեց աշխարհագիրը վստահ ձայնիւ ։ Այնպէս չէ՞, բարեկա՛մք ։

—Անշուշտ, պատասխանեց Կլէնարվան, ուզելով նուազ տխուր ձեւ մը տալ այս խօսակցութեան ։ Ես չեմ հաւատար որ մարդ կորսուի · · ·

—Ես ալ ո՛չ, պատասխանեց Բականէլ ։

—Շատ մե՞ծ է Աւստրալիա, հարցուց Ռոպէրթ ։

—Աւստրալիա եօթն հարիւր եօթանասուն և հինգ միլիոն հարիւրամալի (էքթար) չափ տեղ է, տղա՛ս, այսինքն Եւրոպիոյ չորս հինգերորդին չափ ։

—Այդչափ կա՞յ, ըսաւ հազարապետն ։

—Այո՛, Մաք Նապս, հազիւ մէկ եարտա տարբերութեամբ ։ Կը հաւատա՞ք որ այսպիսի երկիր մ'իրաւունք ունենայ «ցամաք երկիր» անունն ստանալու, զոր ծովէն ելած գրութիւնը կուտայ իրեն ։

—Անշուշտ, Բականէ՛լ ։

—Կ'աւելցնեմ թէ, յարեց գիտնականն, այդ ընդարձակ երկրի մէջ կորսուեալ ուղեւորք յոյժ քիչ կը յիշուին ։ Կը կարծեմ իսկ թէ Լէյխարտ միակ ուղեւորն է, որոյ վիճակն յայտնի եղած չէ · բայց ուղեւորութենէս քիչ ժամանակ առաջ անոր համար ալ իմացայ Աշխարհագրական ընկերութենէն թէ Մաք Ինթայր գտած կը կարծէր նորա հետքը ։

—Արդեօք Աւստրալիոյ ամեն կողմերը ստորագրուա՞ծ է, հարցուց տիկին Կլէնարվան ։

—Ո՛չ, տիկին, պատասխանեց Բականէլ ։ Այդ երկիր ալ Ափրիկէի ներսերէն աւելի ծանօթ չէ, և սակայն խիզախ ուղեւորք պակաս եղած չեն ։ 1606 էն մինչեւ 1862, յիսունէն աւելի ուղեւորք Աւստրալիոյ ներսերն ու ծովեզերքն այցելելու աշխատած են ։

—Օ՜, յիսուն, ըսաւ հազարապետն երկբայական դէմքով ։

—Այո՛, Մաք Նապս, յիսուն ։ Այն նաւապետաց համար կ'ըսեմ, որք՝ անծանօթ նաւարկութեան մը վտանգներն յանձն առնլով՝ աւստրալիական ծովափանց սահմանները գծեցին, և այն ուղեւորաց համար, որք այդ մեծատարած երկրին ներսերն մտան ։

—Եւ սակայն յիսուն թիւը մեծ բան է, ըսաւ հազարապետն ։

—Աւելի յառաջ պիտի երթամ, Մաք Նա՛պս, պատասխանեց աշխարհագիրը, գրգռուելով հազարապետին ընդդիմախօսութենէն ։

—Աւելի յառաջ գնացէք, Բականէ՛լ ։

—Եթէ առարկեք կը կարդաք ինձ, կրնամ այդ յիսուն անունները մի առ մի յիշել ձեզ՝ առանց վարանելու ։

—Օ՜, ըսաւ հազարապետն հանդարտօրէն, ահա այսպէս են գիտնականք, երկբայիլ չեն գիտեր ։

—Հազարապե՛տ, ըսաւ Բականէլ, գրաւ կը դնէ՞ք ձեր Բիւրորէյ, Մուր էնտ Տիքընի հրացանն իմ Սըքրըթանի դիտակիս դէմ ։

—Ինչո՞ւ ոչ, Բականէ՛լ, եթէ հաճոյ կը թուի ձեզ, պատասխանեց Մաք Նապս ։

—Լաւ, հազարապե՛տ, գոչեց գիտնականն, աւասիկ հրացան մը, որով ոչ ևս պիտի կրնաք այծեամներ կամ աղուէսներ սպաննել, եթէ փոխ չտամ ձեզ, բայց բերկրութեամբ սրտի կուտամ ։

—Բականէ՛լ, պատասխանեց հազարապետը լրջութեամբ, երբոր պէտք ունենաք դիտակիս, ձեր տրամադրութեան ներքեւ պիտի լինի միշտ ։

—Սկսինք ուրեմն, ըսաւ Բականէլ · Տիկնայք և Տեա՛րք, դուք ունկնդիր դատաւոր պիտի լինիք · դու ալ, Ռոպէ՛րթ, կէտերը պիտի նշանակես ։

Լորտ և տիկին Կլէնարվան, Մարի և Ռոպէրթ, հազարապետն և Ճօն Մանկլը, որք կը զուարճանային այս վիճաբանութեամբ, պատրաստուեցան լսել աշխարհագիրը · մանաւանդ որ խնդիրն Աւստրալիոյ վրայ էր, ուր կը տանէր զիրենք Տընքան, և որոյ պատմութիւնը չէր կրնար աւելի բարեպատեհ առթիւ մը հանդիպիլ ։ Ուստի հրաւէր եղաւ Բականէլի որ իւր մնեմոնական (յիշողական արուեստ) ճարտարութեան հանդէսն սկսի ։

—Ո՛ Մնեմոսինա, գոչեց, դիցուհիդ յիշողութեան, մայրդ ողջախոհ Մուսայից, ներշնչէ քու հաւատարիմ և ջերմեռանդ երկրպագուդ ։

Անկէ երկու հարիւր յիսուն և ութ տարի առաջ, բարեկա՛մք, Աւստրալիա անծանօթ էր տակաւին ։ Սակայն կը կասկածուէր թէ հարաւային մեծ ցամաք երկիր մը կար ։ Ձեր Բրիտանական Թանգարանին մէջ պահուած երկու քարտէսք, սիրելի՛դ իմ Կլէնարվան, որք 1550 թուականը կը կրեն, Ասիոյ հարաւակողմը ցամաք երկիր մը կը յիշեն, զոր Մեծ Ճավա Բորթուկալցւոց կ'անուանեն ։ Բայց այդ քարտէսք ըստ բաւականի վաւերական չեն · ուստի կուգամ տասն-եօթներորդ դարը, 1606 ։ Սոյն տարւոյ մէջ, սպանիացի նաւապետ մը, Քուիրոս, ցամաք երկիր մը գտնելով, Աւստրալիա տէ Էսփիրիթու Սանթոյ անուանեց ։ Աշխարհագիրք ոմանք կը պնդեն թէ Քուիրոսի գտածը Նոր-Էպրիտեան կղզեաց ջոկն էր և ոչ Աւստրալիա ։ Ես չպիտի վիճաբանեմ այս կէտի վրայ ։ Նշանակէ, Ռոպէ՛րթ, զայս Քուիրոս, և անցնինք ուրիշի մը ։

—Մէկ, ըսաւ Ռոպէրթ ։

—Նոյն տարւոյ մէջ, Լուիզ Վազ տէ Թորէս, որ Քուիրոսի նաւախմբին երկրորդ հրամանատարն էր, նոր երկիրներուն հետազօտութիւնն աւելի յառաջ մղեց դէպի հարաւ ։ Բայց մեծ գիւտն ընելու պատիւը Թէոտորիք Հէրթոգէ Հոլանտացին ժառանգեց ։ Աւստրալիոյ արեւմտեան ծովեզրն ելաւ լայնութեան 25րդ աստիճանին տակ, և իւր նաւուն անուամբն Էնտրախտ կոչեց զայն ։ Անկէ յետոյ բազմացան նաւորդք ։ 1618ին, Զէաքէն՝ Արնհէյմի և Տիէմէնի երկիրները գտաւ հիւսիսային ծովափանց վրայ ։ 1619ին, Ժան Էտէլ աւելի յառաջ գնաց և իւր անունով մկրտեց արեւմտեան ծովեզրին մի մասը ։ 1622ին, Լէովէն մինչեւ իւր համանուն հրուանդանն իջաւ ։ 1627ին, Տը Նիւյթ և Տը Ուիթ, մին արեւմտեան և միւսն հարաւային կողմէն ամբողջացուցին իրենց նախորդաց գիւտերն և իրենց հետեւող ունեցան Քորբանթէր հրամանատարն, որ իւր նաւերով ներս թափանցեց այն մահիկաձեւ գոգն, որ տակաւին «Ծոց Քարբանթարիոյ» կ'անուանի ։ Վերջապէս, 1642ին, հռչակաւոր Թասման նաւապետը Վան-Տիէմէնի կղզին պատելով, զոր ցամաքին կցեալ կը կարծէր, Պաթավիոյ ընդհանուր կառավարչին անունը տուաւ անոր, անուն մը, զոր յաջորդ սերունդն՝ առաւել արդարութեամբ՝ Թասմանիոյ փոխարկեց ։ Յայնժամ Աւստրալիոյ ցամաք երկրին շուրջը դարձուած էր ։

(Շարունակելի)

րոյն վրայ․ վի Ներեսփոխանաց ժողովոյն վերջին ուրբաթ աւուր նստին մէջ, Պ. Կլատստոն, հակառակ ընդհանուր ակնկալութեան, չուզեց ըսել թէ Եղեռնական բացառիկ Օրէնքը պիտի պահուի՞ Իռլանտայի մէջ թէ պիտի ջնջուի ։ Արմատականք և Նախարարութեան արմատական անդամք (Սըր Չարլզ Տիլք, Պ. Չէմպըրլէյն և Պ. Շօ-Լըֆէվր) կը պահանջեն որ եթէ դատարանք և ոստիկանութիւնը բացառիկ իշխանութիւններ պիտի ունենան յԻռլանտա, գոնէ միւս կողմէ Իռլանտացի ժողովրդին տրուի «տեղային և գաւառային ընդարձակագոյն ինքնօրինութիւն մը»։

—Ռուսիոյ հետ խնդիրը խաղաղապէս կարգադրելուն շնորհիւ, անգլ. կառավարութիւնն ստացած վեց միլիոն փոխն երկու միլիոնը վերադարձուցած է ազգին։ Պաշտօնապէս յայտարարեցաւ Խորհրդարանին թէ զինուորական պատրաստութիւնք դադրած են։

—Դոլզդոյ կոմսն, իւր առողջութեան քիչ մը բարւոքելէն օգուտ քաղելով, Բեդ.բուրկ կը վերադառնայ Ձարին շնորհակալութիւն յայտնելու վասն այն համակրանաց զոր Ն. Կայսրութիւն ցուցուց իւր հիւանդութեան միջոցին։ Բայց Դոլզդոյ կոմսը չպիտի վերստանձնէ ներքին գործոց նախարարութիւնն, որուն ամենէն հաւանական յաջորդն է Պ. Օպրոփպի, Նախարար պետական կալուածոց։ Բաւչէնի կոմսին խնդիրը չինիր այլ ևս։

— Կ. Պոլսէ կը հեռագրուի առ «Բօլիտիշէ Քօռէսբօնտէնց» թէ Օսմ. զօրքերն յաջողեցան սանձահարելէն անդին մէկէ բոլոր Պուլկար հրոսախմբերն որք արշաւած էին ի Մակեդոնիա։

— Վիեննա, 6 յունիս 3 Թուով կը հեռագրուի առ Թայմզ․ Հռչակաւոր Միրտիդ Բրէնք Պիպ Տօտայի մայրն և քոյրերը խնդրեցին Շքոտրայի Փրանսական հիւպատոսին պաշտպանութիւնը։ (Բրէնք Պիպ Տօտա ի [illegible] Թեան կողմէ, Թէև Վիեննական Թերթեր կը կարծեն Թէ փախած է ևոքէն։) Հիւպատոսն իւր բնակարան ընդունած է զանոնք, բայց Օսմ. իշխանութիւնք կը յայտարարեն Թէ Պիպ Տօտայի կինը պարտէր ձերբակալուիլ, վասն զի իւր ազգականներէ մին դրդած էր սպաննել ուրիշ ազգական մը։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Երէկ ծանուցինք թէ Ս. Պատրիարք Հայրն երկուշաբթի օրը Իւսկիւտար երթալով, այցելեց Թաղային և մասնաւոր վարժարաններն։

Ն. Սրբազնութիւնն երկուշաբթի օր ալ երեկոյեան ժամ 9ին եռաթինաւակով, եւ ընկերակցութեամբ Գեր. Եղիշէ վարդապետ Այվազեան եւ Բարազամեան Տիգրան էֆէնտիի, Գասը գիւղ գնաց։ Նաւամատոյցին վրայ կ'սպասէին Թաղական Խորհրդոյ անդամք եւ բազ[illegible] անոր բաց կառքով եւ հանդիսաւոր շքով գնաց ազգային երկսեռ վարժարանն, ուր աշակերտք եւ աշակերտուհիք ճառեր կարդացին, ի ներկայութեան Հոգաբարձութեան անդամոց։ Ն. Սրբազնութիւնն օրհնեց զանոնք եւ խրատական յորդորներ կարդաց։ Երեկոյին հիւր եղաւ Կիւլպէնկեան Սերոբէ էֆէնտիի տունն, եւ գիշերն այցելեց Ունճեան Արիկ էֆէնտիի։ Ցաջորդ օրը Ս. Թադէոսի եկեղեցին իջաւ, եւ ապա Գըզըլ Թօփրագ երթալով այցելութիւն տուաւ Ահմէտ Մուխթար փաշայի։ Այնուհետեւ մեկնեցաւ յԻւսկիւտար, ուր այցելութիւն տուած է նաեւ Պիւրտ Իպրահիմ փաշայի։

⁂

Ամեն. Խրիմեան Հայրիկն երէկ ճամբայ ելած է Տրապիզոնէն, և հաւանաբար շաբաթ իրիկուն կամ կիրակի առաւօտ մայրաքաղաքս կը հասնի։

Կը լսենք թէ գաւառացի ազգայինք հանգանակութիւն մը բացած են, Մախսուսէի շոգենաւ մը վարձելով մինչեւ Գաւագ Ս. Հայրիկին ընդառաջ երթալու համար։

⁂

Ազգ. Վարչութեան Խառն Ժողովն գումարեցաւ երէկ ի Պատրիարքարան, ընդ նախագահութեամբ Ամեն Ս. Պատրիարք Հօր և ատենապետութեամբ Վսեմ. Մաքսուտ Սիմոն պէյի։

Մշոյ առաջնորդական և Ս. Կարապետի Վանահայրութեան խնդիրները լուրջ խորհրդակցութեան առարկայ եղան, սակայն կարելի չեղաւ վերջնական որոշման մը յանգիլ և հարկ եղաւ Ս. Պատրիարք Հօր յանձնել այս մասին հարկ եղած դիմումն ընել առ որ անկ է։

Պալըքէսիրի ազգայինք բողոքագիր մ'ուղղած էին առ Բ. Դուռն, յայտնելով թէ չեն ընդունիր որ իրենց առաջնորդական աթոռը Պանտըրմա փոխադրուի և թէ հակառակ պարագային մէջ կը պահանջեն որ Պալըքէսիր իբր առանձին առաջնորդութիւն մը նկատուի։ Բ. Դուռը սոյն բողոքագիրն ազգ. Պատրիարքարանին յղած էր ի նկատառութիւն։

Միւս կողմէ Պանտըրմայի ազգայինք՝ հանրագրով մը, և տեղւոյն առաջնորդական տեղապահ Տ. Մովսէս վարդապետ Կէօմիւշեան՝ տեղեկագրով մը կը յայտնէին Պանտըրմայի առաջնորդանիստ լինելու յարմարութիւնն ու կարեւորութիւնն, իբր կեդրոն մերձակայ հայաբնակ գիւղօրէից։

Ժողովը նկատողութեան առնլով սոյն տարբեր առաջարկներն, որոշեց եկեղեցական մը զրկել որ երթայ հաշտարար եղանակաւ երկու կողմերը միացնելով, կազմակերպէ տեղական ժողովներն և առաջնորդի ընտրութիւն կատարել տայ ըստ Ազգ. Սահմանադրութեան։

Ժողովն որոշեց միանգամայն որ առաջնորդի ընտրութենէն և ընտրեալ առաջնորդին կարծիքն ստանալէ յետոյ, ճշդէ թէ ո՞ր քաղաքը պէտք է աթոռանիստ լինի։

Ժողովն նկատողութեան առնլով նաև Օրթագիւղի և Պէշիքթաշի գերեզմանատանց լքեալ վիճակն, հարկ եղած տնօրինութիւնն ըրաւ․

Ժողովն ընդ երկար զբաղեցաւ ապա Կիլիկիոյ Կաթողիկոսի և ազգ. Պատրիարքարանին միջեւ երբեմն ստորագրեալ այն տեղեկագրով որ Կիլիկիոյ Կաթողիկոսութեան և Պատրիարքարանի յարաբերութեանց և իրաւասութեանց սահմանները կը ճշդէր։

Նմանապէս լուրջ ուշադրութեան առաւ Կիլիկիոյ Կաթողիկոսի Պերաթի փոփոխման խնդիրն և թէեւ գոհունակութեամբ լսեց որ Տ. Մկրտիչ Կաթողիկոս սկսած է յարաբերութեան մտնել Ս. Պատրիարք Հօր և Կրօնական Ժողովոյ հետ, այլ սակայն Ժողովն յարմար դատեց որ Ս. Պատրիարքն այս խնդրոյ կարգադրութիւնն ստանձնէ իւր յարմար տեսած եղանակաւ, մինչեւ որ Նոր Խառն Ժողովն կազմուի, ըստ որում արդի Խառն Ժողովոյ պաշտօնավարութեան պայմանաժամը լրացած է և իւր վերջին նիստը կ'ընէր երէկ։

Ժողովը քանի մը մասնաւոր խնդիրներ եւս կարգադրեց, որոց մէջ է Գարակէօմրիւկի խնդիրը։

Կը յիշեն ընթերցողք թէ Գարակէօմրիւկի Թաղեցիք երկու կուսակցութեան բաժնուած են․ մէկ մասը քարոզիչ Եղնիկ Եպիսկոպոսի պաշտօնանկութիւնը կը պահանջէ, պաշտպանելով զԹաղական Խորհուրդն․ իսկ միւս մասը Թաղական Խորհրդոյ պաշտօնանկութիւնը և սահմանադրապէս նոր Խորհրդոյ մ'ընտրութիւնը կը խնդրէ։ Այս վերջին կուսակցութենէն թէպէտ պատգամաւորութիւն մը երէկ [illegible] վոյ ներկայացաւ հանրագրով մը, սակայն Ժողովը մերժեց նոցա պահանջումն իբր ապօրինաւոր։

⁂

Կրօնական Ժողովն եւս առանձին նիստ ըրաւ երէկ, ընդ ատենապետութեամբ Գեր. Նար-Պէյ Սրբազանի, և զբաղեցաւ պատրաստութեամբ իւր միամեայ համարատուութեան զոր պիտի մատուցանէ Ազգ. Ժողովոյն։

⁂

Պէլէնի ազգայինք հեռագրած էին յազգ. Պատրիարքարան թէ ստիպեալ են կրօնափոխ լինելու, վասն զի թոյլ չը տրուիր իրենց զանգակ կախել իրենց նորաշէն զանգակատան վրայ։

Ս. Պատրիարքն այս մասին հեռագրեց Կիլիկիոյ Կաթողիկոսին, որ պատասխանելով Ն. Սրբազնութեան հեռագրոյն, յայտնած է թէ հրաման ըրած է Հալէպի առաջնորդին որ իջնէ ի Պէլէն և կրօնափոխութեան առիթ տուող պատճառը վերցնելով, հանդարտեցնէ ժողովուրդն։

Պէլէն՝ Իսկէնտէրունի և Հալէպի միջեւ գիւղ մ'է։

⁂

Փիլիպէի Հայք մեծ փայլով տօներ են Ազգ. Սահմանադրութեան 25րդ Տարեդարձըն այս կիրակի օր։ Առաւօտուն, եկեղեցական արարողութենէն յետոյ, քաղաքին փողոցները շրջեր են նուագարանաց առաջնորդութեամբ և դրօշակներ պարզած։

Միջօրէին սեղան տրուեր է Աթանիքայա ծառուղւոյն ուռիներուն ներքեւ․ սեղանին վրայ շատ մը բաժակներ առաջարկուեր և ճառեր խօսուեր են։

⁂

Երէկուան Ֆօր տը Պօսֆօր ի մէջ «Հրեայ մը» ստորագրութեամբ հրատարակեալ նամակ մը մեծ գովեստիւք կը խօսի ազգային Հիւանդանոցի և Ս. Փրկչեան Վարժարանին վրայ։

Նամակագիրը կը յայտնէ թէ ազգ. Սահմանադրութեան տարեդարձի օրը մեր Հիւանդանոցն այցելած լինելով, յոյժ գոհ մնացեր է անդ տիրող բարեկարգութենէն, մաքրութենէն և հիւանդաց ու խելագարաց տրուած խնամքներէն․ այս ամեն բնաւ տարբերութիւն չունին, կ'ըսէ, եւրոպական հիւանդանոցներու մէջ տեսնըւածներէն։ Ապա այցելեր է վարժարանն, ուր անձամբ հարցաքննելով զաշակերտս, յառաջադէմ վիճակի մէջ գտեր է զանոնք։

«Հրեայ» նամակագիրը կը յաւելու թէ «Հայ հասարակութիւնը կրնայ պարծիլ որ իւր բարոյական ու նիւթական զոհողութեամբք այս տեսակ արդիւնք մը ձեռք բերած է»։

⁂

Լոյսի արտօնատէր Գեր. Հմայեակ Եպիսկոպոս Դիմաքսեան կը խնդրէ մեզ ծանուցանել թէ՝ մայիս 28 ամսաթիւ նամակաւ մը զեկուցած է առ Մ. Գարամանճեան էֆ. թէ նոյն թուականէն սկսեալ իսպառ դադրած է Լոյսի խմբագրելու և հրատարակելու իրաւունքէն։

ՀՐԱՒԷՐ

ԱՌ ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՍ

Ազգային Ժողովոյ Բ. նիստը տեղի պիտի ունենայ յառաջիկայ Ուրբաթ, 31 մայիս, ի Ս. Լուսաւորիչ Եկեղեցի Ղալաթիոյ։

Ատենը պիտի բացուի ժամ 3ին, և փակուի 6ին։

Հրաւիրեալ են Ազգային Երեսփոխանք իրենց ազգասիրական պարտականութիւնը կատարելու փութալ։

Մնամ աղօթարար
Պատրիարք Կ. Պոլսոյ
ՅԱՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐՔԵՊԻՍԿՈՊՈՍ
28 Մայիս 1885

ՕՐԱԿԱՐԳ

Ա.—Ատենական գործողութիւնք․
Բ.—Կազմութիւն Նախաքննիչ Դիւանաց։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Իւլայի աստիճան տրուեցաւ Արեւելեան Ռումէլիի գաւառին Թղթակցութեան դիւանի Թուրքերէն լեզուի քարտուղար Կարապետ էֆէնտիի։

Սերասքերիոյ նախորդ հաշուակալ Րէշատ պէյ Քաղաքապետութեան պաշտօնատան հաշուակալ անուանեցաւ։

Ի պատասխանի այն հեռագրին, որով Բարձր. Խտիվը շնորհաւորած էր Վեհ. Սուլթանին ծննդեան տարեդարձը, Ն. Վեհափառութիւնը բարեհաճած է հեռագրաւ արտայայտել առ Թէվֆիք փաշա Իւր բարձր գոհունակութիւնն և շնորհակալ լինիլ Խտիվին բարեմաղթութեանց համար։

Վեհ. Սուլթանին ծննդեան տարեդարձին առթիւ Փիլիպէի յոյն մետրապոլիտն հետեւեալ շնորհաւորական հեռագիրն ուղղած է ի կայս. պալատն։

Առ Վեհ. Սուլթան Համիտ Խան, Վեհապետն մեր

Ցանուն յոյն հասարակութեան Արեւելեան Ռումէլիի որք կը տօնեն այսօր Ձեր Կայս. Վեհափառութեան բարեբաստիկ տարեդարձը, խոնարհաբար կը մատուցանեմ [illegible] անձնուիրութեան եւ հաւատարմութեան զգացմանց հաւաստիքը, խնդրելով Ամենակարողէն որ երկար կեանք պարգեւէ Ձեր Վեհափառութեան, ի փառս Իւր կայսրութեան եւ ի բարգաւաճումն Իւր հաւատարիմ հպատակաց։

Օրթոտոքս մետրապոլիտ Փիլիպէի
ՅՈՎԱԿԻՄ

Վեհ. Սուլթանին առաջին քարտուղար Ալի Րիզա փաշա հեռագրաւ հետեւեալ պատասխանն ուղղած է․

Առ յոյն Մետրապոլիտ Փիլիպէի Յովակիմ էֆէնտի

Վեհ. Սուլթանի ծննդեան բարեբաստիկ տարեդարձին առթիւ Ձեր շնորհաւորական հեռագիրն հաղորդեցի Ն. Կ. Վեհափառութեան, որ բարեհաճեցաւ հրամայել ինձ որ հաղորդեմ Ձեզ Իւր ջերմ շնորհակալիքն, զոր կը կատարեմ անկեղծ հաճոյքով։

ԱԼԻ ՐԻԶԱ
Եըլտըզ, 21 մայիս/12 յունիս 1885

Այս աւուր Թուրք լրագրաց մէջ հրատարակեալ պաշտօնական երկար ազդ. մը կը ծանուցանէ թէ Նախարարաց Խորհրդոյ որոշմամբ եւ Վեհ. Սուլթանի վաւերացմամբ՝ գաւառաց մէջ ելմտական գործոց վարչութիւնն յառաջիկայ յունիսէն սկսեալ մասնաւորապէս յանձնուած է Տէֆթէրտարներուն, որք նաեւ ելմտական բոլոր պաշտօնէից նման ելմտական Նախարարութեան տրամադրութեան ներքեւ կը գտնուին արդէն․ Բայց քաղաքային պաշտօնատարք ըստ առաջնոյն պէտք եղած ջանքերը պիտի ընեն հաւաքման գործոյն մէջ եւ ելմտական պաշտօնէից վրայ հսկողութիւն ընելով եթէ զանոնք ապօրինի ընթացքի մը մէջ տեսնեն, հարկ եղած ազդարարութիւնն ընելէ յետոյ, պիտի ծանուցանեն նաեւ առ որ անկ է։ Ելմտական բոլոր գործառնութեանց վարչութիւնն ելմտական Նախարարութեան պատասխանատուութեան ներքեւ դրուած լինելով, ընդհանուր ծախուց մատակարարութիւնն եւս ըստ որոշեալ քանակութեան յանձնուած է Տէֆթէրտարներու։

Աղեքսանդրիայէն կը գրեն թէ արարողապետ Զիւլֆիքար փաշա յունիս 3ին Գահիրէէն Սուէզ գնացեր է, ի դիմաց Խտիւին բարի գալուստ մաղթելու համար Քոննօթի դքսին ու դքսուհւոյն Եգիպտական հողէն անոնց անցած ժամանակ։

Բաց ի Սըր Իվլին Պէյրինկէ, զօրավար Լորտ Ուոլսլի եւ ուրիշ քանի մը սպայից հետ Սուէզ գնացեր է դիմաւորելու բարձրաստիճան ուղեւորները։ (Մուխպիր)

Մայրաքաղաքիս յունական Թերթերը կը հաստատեն թէ վերջնական տեղեկութիւն մը չունին դեռ Սքիւթօփօլիի Մէտրապոլիտ Տ. Կէրասիմոսի Անտիոքայ Պատրիարք ընտրուելուն վրայ, զոր Բէյրութի Թերթերէն առնլով ծանուցած էինք։

Այս եկեղեցական՝ Անտիոքայ Սինոդին մեծամասնութեան քուէն շահած լինելով իբր առաջին ընտրելի, քուէարկութեան արդիւնքն հաղորդուած էր Ֆէնէրի Պատրիարքարանին․

Ամեն. Յովակիմ Պատրիարք հաստատած է սոյն ընտրելեաց ցուցակն, հետեւաբար կ'սպասուի որ շաբթուս մէջ ի Դամասկոս գումարելի եկեղեցական Համագումար Ժողովն վերջնապէս ընտրէ զՏ. Կէրասիմոս յաթոռ Անտիոքայ։

Տ. Կէրասիմոս Երուսաղէմի յունական միաբանութեան անդամ է և երկար ժամանակ յիշեալ միաբանութեան ներկայացուցիչն եղած է ի Կ. Պոլիս։

Պաշտօնական ակմբոց մէջ զրոյց մը կայ թէ, կ'ըսէ Մէսէնճէր, Կրէտէի նախորդ կուսակալ Ֆոտիատէս փաշա Հռոմի օսմ. դեսպան պիտի անուանի։ Ինչպէս կը յիշուի, այս պաշտօն բաց մնացած է հրաժարմամբ Սթէֆանաքի Միւզիւրիւս պէյի որ հանրօգուտ գործոց վերին Ցանձնաժողովոյ անդամ ընտրուեցաւ վերջերս։

Վեհ. Սուլթանին Թիկնապահ Թէվֆիք փաշա հինգերորդ զօրաբանակի հրամանատար կարգուեր է Հիւսէյին Ֆէյզի փաշայի տեղ որ Կ. Պոլիս կոչուած է։ Թէվֆիք փաշա կը պատրաստուի մեկնիլ մայրաքաղաքէս ի Դամասկոս, իւր նոր պաշտօնի գլուխն անցնելու։

Հօբէլօր կ'ըսէ թէ Պ. Կլատստոնի Նախարարութիւնն ըմբռնած լինելով թէ նոր ընտրութիւնք նպաստաւոր չպիտի լինին իրեն, Նախապատիւ համարած է պատուաւոր կերպիւ քաշուիլ գործէ քան հրաժարական տալ ընտրութիւններէն վերջը։ Թուրք Թերթը կը կարծէ թէ «անգլիական Նախարարութիւնն այս կերպով չպիտի խուսափի այն սոսկալի պատասխանատուութենէն զոր հրաւիրեց իւր արտաքին աշխարհավարութեամբ»։

«Վեհ. Թագուհին, կը յարէ Հօբէլօր, պէտք չէ ընդունի Նախարարութեան հրաժարականն մինչեւ որ բացայայտ և որոշ կերպիւ չապացուցուի որ Պ. Կլատստոնի աշխարհավարութիւնն ամեն տեսակէտով բրիտանական շահուց հակառակ եղած է։

«Եթէ մինչեւ անգամ ազատական կուսակցութիւնն իշխանութենէ ինկած լինելով, պահպանողականք յաջորդեն, Կլատստոնեան աշխարհավարութեան պատճառաւ եղած կորուստներուն [illegible] հասարակութեան մտաց վրայ թողած տպաւորութիւնք դիւրաւ չպիտի անհետանան․․․ ։ Չենք կրնար ծածկել թէ այսուհետեւ մեծ զգուշութեամբ միայն կրնանք վստահութիւն ունենալ բրիտանական աշխարհավարութեան վրայ, միայն թէ Անգլիա փայլուն կերպով մը ցոյց տայ մեզ թէ ինք միշտ այն երկիրն է որ մեր բարեկամն ու դաշնակիցն եղած է»։

Հիլալ լրագիրը կը ծանուցանէ թէ Վեհ. Սուլթանի ծննդեան տարեդարձի օրը Փիլիպէի աւստրիական, հելլենական և սպանիական հիւպատոսարաններն հարիւրաւոր լապտերներով զարդարուած էին, բայց դատական և հանրօգուտ շինութեանց պաշտօնատանց վրայ ոչ մէկ լոյս չէր տեսնուէր։

Պուլղար Թերթերը կը ծանուցանեն թէ Փիլիպէի մակեդոնիական Ցանձնախումբը գաւառին ամեն կողմն հաւաքիչներ զրկեր է հանգանակութիւններ ընելու համար։

Առողջապահական վարչութեան կողմէ հետեւեալ որոշումներն հաղորդուած են [illegible] ի հրատարակութիւն․

Առողջապահական բարձրագոյն Խորհրդոյ որոշմամբ, Միջերկրականի սպանիական եզերքներէն օսմանեան նաւահանգիստ մը եկող նաւերը պարտին իրենց կանոնական քարանթինան մաքրել Ափրիկեան Տրիպոլսոյ, Պէնղազիի կամ Կլազոմէնի կայարաններէն միոյն մէջ։

Դարդանէլի ու Վոսփորի նեղուցներէն՝ առողջապահական պաշտօնէից հսկողութեամբ անցնելու իրաւունքն Սպանիայէն եկող այն նաւերուն միայն տրուած է որք Սեւ Ծովու օտար նաւահանգիստ մը կերթան։

Շոգենաւ մը Սպանիայէն մեկնելէ յետոյ օտար նաւահանգստի մը մէջ կրած քարանթինայի օրերը կը զեղչուին այն քարանթինայէն զոր վերոյիշեալ երեք նաւահանգիստներէն միոյն մէջ պարտի սպասել։

Այս տնօրինութիւնք հարկաւոր դատուած են Միջերկրականի սպանիական եզերաց մէկ քանի կողմերը քոլերա տարածուելուն պատճառաւ։

Երէկուան Մէսէնճէր քաղաքական կացութեան վրայ խմբագրական յօդուածի մը սկիզբն հետեւեալը կը գրէ․

Նախարարաց խորհրդոյ սովորական նստին մէջ որ տեղի կ'ունենայ այսօր ի Բ. Դուռն, վերջնական որոշում մը պիտի տրուի ըստ կարելւոյն գոհացուցիչ կերպիւ հարթելու համար այն ներքին դժուարութիւնն, որ ծագեցաւ վերջին օրերս, և որոյ վրայ ամեն տեսակ սխալ զրոյցներ տարածուեցան։ Այն խնդիր, որոյ վրայ կը խօսինք, չը կրնար ո՛ր և է կերպիւ տագնապալի երեւոյթ մ'ստանալ, վասն զի բարեբաղդաբար քաղաքական խնդիր մը չէ։

Կը լսենք թէ բազմաթիւ վաճառականք և սեղանաւորք հանրագիր մ'ուղղած են հեռագրաց և Թղթատարութեանց տնօրէն Իզզէթ էֆէնտիի, շնորհակալ լինելով այն բարենորոգմանց համար, որք գործադրուած են Եէնի Ճամիի դրամադարաններու սենեկին մէջ։ Սոյն հանրագիր գովեստիւք կը խօսի նաեւ յիշեալ սենեկի նորընտիր պետ՝ Գառնիկ էֆէնտիի վրայ, որ մեծ գործունէութիւն ցոյց կուտայ եղեր։

Երկաթուղեաց միացման գծերու շինութեանց յատակագիծք կ'ուսումնասիրուին այժմ Հանրօգուտ շինութեանց Նախարարութեան կողմէ կարգեալ յատուկ Ցանձնաժողովոյ մը ձեռամբ, և երբ ընդունուին, շինութիւնք պիտի սկսին անմիջապէս։ Շինութեանց յանձնառու Պ. Վիթալի, որ մայրաքաղաքս կը գտնուի այժմ, կը հաւաստէ թէ միացման գծերու շինութիւնք պիտի կրնան աւարտիլ որոշեալ պայմանաժամէն, այսինքն 1886 հոկտեմբերէն առաջ։

Պրուսայի կուսակալն հեռագրաւ ծանուցած է կայս. պալատն թէ Համիտիէ նորաշէն գիւղի մէջ Վեհ. Սուլթանին ծախիւք կառուցեալ մզկիթին բացման հանդէսը կատարուեր է։

Մեծ Կղզիի բնակչաց ոմանք նախընթաց օրը Մախսուսէի ընկերութեան կեդրոնատեղին գումարեցան, խորհրդակցելու համար յիշեալ շոգենաւուց երթեւեկութեան գներն աւելցնելու առաջարկին վրայ։

Մախսուսէի տնօրէն Մէհմէտ փաշա յայտնեց թէ ընկերութիւնը տարին 5000 ոսկւոյ վնաս կը կրէ, ներքին երթեւեկութեանց գները դիւրեալ լինելուն պատճառաւ։ Հետեւաբար Մէհմէտ փաշա առաջարկեց ըստ առաջնոյն 5 ղրուշ հանել առաջին կարգի տոմսակի գինը Մեծ Կղզիի համար եւ այս համեմատութեամբ միւսներն ալ, միայն թէ ժողովրդական դասուն դիւրութիւն ընծայելու համար, առաւօտեան առաջին եւ երեկոյեան վերջին երթեւեկութեանց երկրորդ կարգի գներն անփոփոխ պահեր։ Մէհմէտ փաշա խոստացաւ այս առթիւ որ ընկերութեան շոգենաւուց թիւը պիտի աւելնայ եւ կարեւոր բարւոքումներ պիտի ներմուծուին։

Պ. Սմայթ՝ որ ներկայ էր սոյն գումարման, առաջարկեց որ շոգենաւային օտար ընկերութեանց տնօրէններէն յանձնաժողով մը կազմուի, Մախսուսէի սոյն առաջարկը քննելու համար։ Ըստ այսմ աւստրիական Լօյտի եւ ռուսական ընկերութեանց տնօրէնք Մէհմէտ փաշայի հետ միանալով, պիտի խորհրդակցին կղզիներու շոգենաւուց տոմսակաց գնոյն բարձրացման վրայ։

Թուրք լրագիրք Ատանայի ալ և այլ գաւառաց իշխանութեանց կողմէ հեռագրեր կը հրատարակեն որք կը հաստատեն թէ կատարեալ անդորրութիւն կը տիրէ գաւառին ամեն կողմերն։

Սաատէթ դիտել կուտայ թէ այս հեռագիրք անտարակոյս ուղղուած են հերքելու համար վերջերս հրատարակեալ լուր մը թէ Ատանայէն գաւառին խորերը ղրկուած ոստիկանութեան սպայ մը սպաննուեր է ճամբան։ Այս լուր հաստատուած էր կուսակալ Ապէտին փաշայի կողմէ [illegible] ուղղեալ հեռագրով մը որ կը ծանուցանէր միանգամայն թէ յանցաւորք ձերբակալուած են։

Նալըհանէն կը գրեն թէ հռչակաւոր Մէհմէտ Փէհլիվանի անդ հասնելուն լուրն անստոյգ է։ Աւազակապետն այս պահուս Բիլէճիկի շուրջը կը թափառի, ուր հարուստ երեւցող խաշնարածի մը երկու տղայքն առեւանգած է։

Հասքէօյէն կը գրեն Փիլիպէի համանուն լրագրոյն թէ 15-20 հոգիէ բաղկացեալ աւազակախումբ մը երեւան ելեր է այն կողմեր և Բանտիճագ անուն Թրքական գիւղն իջնելով, որ Հասքէօյէն 5 ժամ հեռաւորութիւն ունի, Հաճի Մուսթաֆա անուն հարուստ գիւղացի մը և բնտանիքը ձերբակալեր ու մօտակայ լեռ մը տարեր են։ Մուսթաֆա դառն տանջանքներ կրելէ յետոյ, ստիպուեր է 300 ոսկի փրկանք վճարել աւազակաց ձեռքէն ազատելու համար։ Տեղւոյն ոստիկանութիւնն ու գիւղացիք փորձեր են աւազակները ձերբակալել, բայց չեն յաջողեր։ Կ'ըսուի իսկ թէ աւազակաց մի քանին Հարմանլըի ոստիկանապետին և քանի մը ոստիկանաց հանդիպելով, սպառնացեր են սպաննել զանոնք և զէնքերնին առեր են։

Կեսարիոյ կեդրոնական Նախորդ կառավարիչ Հաշիմ փաշա, Քիոսի կուսակալութեան տոմարակալ Խայրի պէյ և Կղզեաց սպանիական հիւպատոս Պ. Ճիւսթինեանի մայրաքաղաքս եկան երէկ առաւօտ։

Գերմանական գեր-հիւպատոս Տօքթ. Քալլի և դեսպանատան քարտուղար Պ. Կըրապովքի որք երկու շաբաթ առաջ Սէլանիկ գնացած էին, վերադարձան այսօր։

Քաղաքապետութիւնը պաշտօնական ազդով մը կը ծանուցանէ թէ Դարդանէլի հեռագրատան պաշտօնեայ Սալիթ էֆէնտի անուն անձը երկու հաւալէի կեղծը շինելէ յետոյ, փախեր է։ Ոստիկանութիւնն հրահանգ տուած է յանցաւորը ձերբակալել ո՛ւր որ գտնեն։

Իզմիրի Թերթերը կը ծանուցանեն թէ Ատալիայի մէջ մեծ հրդեհ մը պատահելով, կառավարական ապարանքը Թաղապետական պաշտօնատունն ու բազմաթիւ տուներ մոխիր դարձեր են։

Այս օրերս Զէյթունի մէջ երկրաշարժի ցնցումներ պատահեցան։

ԳԱՏԸ ԳԻՒՂԻ ՀԱՍԱՐԱԿԱԿԱՆ ՇԱՐԺՈՒՄՆ

ՎՃԻՌ ՈՃՐԱԳԱՏ ԱՏԵՆԻ

Գատը-գիւղի Քրիստոնէից և Հրէից միջեւ խաչի մը անարգուելուն առթիւ բացուած խռովութեանց պատճառաւ ծագած դատն Ոճրագատ Ատենի առջև 8-7 օրէ ի վեր կը տեսնուէր, ինչպէս մասնաւոր տեղեկութիւններ տուած ենք քանիցս։

Ատեանն այս դատին վեց նիստ գումարեց որոց իւրաքանչիւրն ամբողջ օր տեւեց։

Երէկուան նիստը տեւեց մինչեւ ժամ 12։ Սոյն նստին մէջ Ոճրագատ Ատեանն տուաւ իւր վճիռը զոր կը հաղորդենք։

Ինչպէս կը յիշուի, ամբաստանեալք թուով 68 հոգի էին, որոց 9ն իբր ոճրագործ (ճինայէթ) և մնացեալ 59ն իբր պարզ յանցաւոր (ճիւնհա). ասոնց 55ը ներկայ, իսկ 4ը բացակայ էին։ Ընդհանուր դատախազն Ամբաստանիչ Ատենի եզրակացութեան համեմատ իննը ամբաստանելոց համար պատժական Օրինաց 252րդ յօդուածի առաջին պարբերութեան, և մնացեալ 58ին համար ալ նոյն յօդուածի վերջին պարբերութեան տրամադրած պատժոյն տնօրինուիլը պահանջեց։

Ամբաստանելոց կողմանէ Սարաճեան Թորոս, Դարովլիքրոս, Րէֆիք և Մարգարեան Յովհաննէս էֆէնտիները խօսելէն վերջը, նախագահ վսեմ. Վասըֆ էֆէնտի՝ դատավարութեան վերջանալը ծանոյց և դատաւորք խորհրդակցութեան համար առանձնացան։

Մէկ ժամու խորհրդածութենէ վերջը դատաւորք սրահը վերադառնալով, նախագահն հետեւեալ որոշումներն հաղորդեց․

Ատեանն իրեն ներկայացեալ խնդրոյն վրայ ոճրագործութեան բնութիւն չտեսնելով, ամբաստանելոց մեծ մասն անմեղ կը հռչակէ և մնացեալներէն մի քանիին արարքն իբր պարզ յանցանք (ճիւնհա), և միւսներունն իբր օրինազանցութիւն (գապահաթ) կը ճանչնայ։

Անմեղ հռչակուողներուն թիւն էր 37 որոց 14ը Հայ էին․ ըստ 113 յօդուածոյ պատժ. Օրինաց իբր օրինազանց մէկ շաբաթ բանտարկութեան դատապարտուողներուն թիւն էր 10․ ըստ 260 յօդուածոյ, մէկ ամսուան բանտարկութեան դատապարտութիւն կրողներուն թիւն էր 14․ ասոնք արդէն մէկ ամսէ աւելի բանտարկուած ըլլալով, արձակուեցան։ Ըստ 249րդ յօդուածոյ եռամսեայ բանտարկութեան դատապարտուողներուն թիւն էր 7, որոց երկուքն անչափահաս լինելով, ըստ 40 յօդուածի պատժական Օրինաց թեթեւ պատիժ կրելու շնորհը վայելելով արձակուեցան, իսկ միայն հինգ հոգին ի բանտ զրկուեցան եռամսեայ պատիժնին լրացնելու համար։

Երբ նախագահը վերոյիշեալ որոշումներն հաղորդեց, ունկնդրաց խուռն բազմութիւնն որ մինչեւ ժամը 12 սրահներուն մէջ խռնեալ կ'սպասէր, միաձայն «Կեցցէ Վեհ. Սուլթան, կեցցէ Արդարութիւն» գոչեցին։

ՀԵՌԱԳՐԱԼՈՒՐՔ

ԱԺԱՆՍ ՀԱՎԱՍ

Այս առաւօտ

ՊԱՀՊԱՆՈՂԱԿԱՆՔ ՑՈՒՍԱԼԻՑ ԵՆ

Լոնտոն, 10 յունիս

Պահպանողականք որոշած են իշխանութեան անցնիլ՝ Նախարարապետ ունենալով զՄըր Ստաֆորտ Նորթքոտ և Արտաքին գործոց նախարար ունենալով զԼորտ Սալիսպըրի: Բայց կը կարծուի թէ Պահպանողականք անյաջող պիտի ելնեն, և Ազատականք պիտի վերադառնան յիշխանութիւն:

Լոնտոն, 10 յունիս

Կը հաստատուի թէ Պահպանողականք որոշած են ընդունիլ նախարարական պաշտօն. բայց հաւանական է որ Թագուհին մերժէ ազատական նախարարութեան հրաժարականը:

Նախարարական տագնապը պիտի տեւէ իբր տասն օր:

ՀՆՏԱԽՏ

Մատրիտ, 10 յունիս.

Ի Մատրիտ հնտախտի գոյութիւնը կը հաստատուի:

ՍՈՒԷԶԻ ՋՐԱՆՑ

Սուէզ, 10 յունիս.

Անգղիական նաւ մ'ընկղմեցաւ Սուէզի ջրանցին մէջ. հետեւապէս, նաւարկութիւնն առժամապէս դադրեցաւ:

ԱԺԱՆՍ ՐԻՒԹԸՐ

Լոնտոն, 10 յունիս

Քաղաքական ակմբոց մէջ չի կարծուիր որ Պահպանողականք յանձնառու լինին կազմել նոր Նախարարութիւնը:

Բայց կը կարծուի թէ առաջիկայ ընդհանուր ընտրութիւններէն ետքը Պահպանողական նախարարութեան մը կազմութիւնն ապահովեալ է:

Նորէն զրոյց կայ թէ Քասսալա անձնատուր եղեր է մայիսի վերջը:

ԴՐԱՄԱԿԱՆՔ

ԳԱԼԱԹԻՈՅ ՊՈՐՍԱ

Ղալաթիա, 30 Մայիս

ԸՆԹԱՑՔ ՓՈԽԱՆԱԿԱԳՐՈՑ

3 ամիս Լոնտրայի վրայ պանքայի)	110 7/8
3 » » » (վաճառկնի)	110 1/2
3 » Բարիզի » (պանքայի)	22 82 1/2
» » » (վաճառկնի)	22 90

ԸՆԹԱՑՔ ԱՐԺԵԹՂԹՈՑ

Օսմանեան Քօնսօլիտէ

		Դահեկան
Երէկ երեկոյ գոց.	(Միաց. D. Սէրի	18 20
Զօրաւոյն գոցուելէն վերջը	»	18 22
Բերայի մէջ	»	— —
Առաւօտուն բացուեցաւ	»	18 25
Բարձրագոյն գին	»	18 26
Նուազագոյն »	»	18 25
Կէս օրին	»	18 26
Փոխառութիւն 1858) » 1862)	A. Սէրի Գ. Կ. Ա. Ո.	33 10
» 1860) » 1863) » 1872)	B. » » » »	19
» 1865) » 1869) » 1873)	C. » Գ. » »	18 24

ԻՒՆԻՖԻԷ Եգիպտական

Երէկ իրիկուն գոցուեցաւ	71 12 1/2
Այս առաւօտ բացուեցաւ Գ. Կ.	71 30
Կէս օրին	71 30

ԲԱԺՆԵՏՈՄՍՔ

Օրիէնթէ ժէնէրալ	Գ.	Կ.	Անգլ. Լր.	3 12
Քրէտի ժէնէրալ	»	»	Օսմ. »	7 6
Պանք տը Գոնս	»	»	» »	4 30
Սօս. Շանժ է վալէօր	»	»	» »	3 30
Թրամուէյ	»	»	» »	282 1/2
Բուժելիի երկաթուղի			Ֆր.	43 50
Օպլիկասիոն տը Բրիօրիթէ			»	285
Բաժնեթուղթ Լաւրիօնի			»	60

Ընթացք դրամոց

Օսմանեան ոսկի	ղրշ.	100
0 Փրանքնոց	»	87 30
Անգլիական ոսկի	»	110 20
Բօլ Իմբէրիալ	»	90 10
Քրիմից	»	51 15
Ռուսլի թղթադրամ	»	8 87
» արծաթ	»	89 30
Ֆիօրին	»	9
Մէճ. արծ. (տարբ.)	»	108
Վեշնոց	»	103
Հինգնոց	»	103
Մէթալիք	»	98 30
Պղինձ	»	—
Թղթադրամ	»	—

ԵՒՐՈՊԱԿԱՆ ՊՈՐՍԱ

Լոնտոն, 10 Յունիս, ժամ 5 վայր. 15 երեկոյ

Անգլ. Քօնսօլիտէ	99 7/16
Օսմ. » Սէրի Դ. բացուեցաւ	16 15/16
» » » գոցուեցաւ	16 13/16
» » » Ա.	33 1/4
» » » Բ.	19
» » » Գ.	16 7/8
Օթօման 1871	67
Փոխառութիւն 1877	79 1/4
Պանք Օթօման	12 3/8
Ռուսական փոխառ. 1873	93
Եգիպտական միացեալ (իւնիֆիէ)	64 3/8
» առանձ. (բրիվիլէժիէ)	86
Տայրա Սանիէ	61 3/4
Տօմէնիալ (փոխառ. Րօչիլտ)	83 3/4
Հունգարական պարտաթուղթ 4 0/0	—
Փոխանակութիւն Բարիզի վրայ	—

Վիեննա, 10 Յունիս, ժամ 4 երեկոյ

Փոխանակութիւն Լոնտոնի վրայ	124 60
Օսմանեան երկաթուղի	21 50

Բարիզ, 10 Յունիս, ժամ 3 վայր. 45 երեկոյ

Ֆրանսական Ռանթ 4 1/2 0/0	110 40
» » 3 0/0	82 25
Օսմանեան քօնսօլիտէ Սէրի Դ. բացուեցաւ	17 7 1/2
» » » գոցուեցաւ	17 12 1/2
» » Սէրի Բ.	19
» » Գ.	17 10
Օսմանեան երկաթուղի	43 50
» Րէժիի բաժնեթուղթք	—
Պանք Օթօման	564 37 1/2
Գրէտի Լիոնէ	—
» Ֆօնսիէ	1365
Բաժնետոմս Լիոնի	1250
Սուէզի ջրանցք	2162 50
Ռուսական 5 0/0 1877 ի	99 7/8
Իտալական Ռանթ	97 5
Եգիպտական միացեալ	324 37 1/2
Սպանիական (արտաքին)	59 1/2
Բրիօրիթէ Թիւրք	—
5 0/0 Հելլենական	337 50
Չէք Լոնտրայի վրայ	25 22

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՍՈՒՐՀԱՆԴԱԿ

— Կօլօս Մօսկվի կը ծանուցանէ թէ արագութեամբ յառաջ կը տարուին Սեվաստապոլ քաղաքի ամրութեանց շինութիւնները. նոյնպէս եւ Օտեսայինը:

—Պաթումի անգլիական հիւպատոսն իւր դէպի Կարս եւ միւս բերդաքաղաքներն ըրած ճանապարհորդութեանց համար գրաւած էր ռուս կառավարութեան ուշադրութիւնը: Հիւպատոսն Կասպից ծովի վրայ գտնուած բերդաքաղաք մը նկարած ատեն կը ձերբակալուի վերջերս եւ հսկողութեան տակ կը դրուի:

— Նովոյէ Աբօզրէնիէ կը ծանուցանէ թէ սաստիկ երաշտ կը տիրէ ամբողջ Կովկասիոյ մէջ: Իմերէթի, Քարթալինիայի եւ Քախեթիայի մէջ գրեթէ բոլորովին ոչնչացած են ցորենի արտերը: Գորիի գաւառի դաշտերը բոլորովին մերկացած եւ այրուած են արեգական ճառագայթներէն: Ցորենի արտերն այնքան փնասուած են որ անձրեւ ալ եթէ գալու լինի այլ եւս օգուտ մը չպիտի ունենայ: Խոտի չգոյութիւնն ալ մեծ անհանգստութիւն կը պատճառէ գիւղացւոց, ըստ որում անասնոց համար ուրիշ կեր չըկայ: Երաշտէն շատ տեղեր ցամքած են աղբիւրները: Եթէ այսքան սարսափելի է երաշտն տակաւին մայիս ամսոյն մէջ, ի՛նչ պիտի լինի հապա ապրիլ եւ օգոստոս ամիսներուն մէջ:

— Վերջերս Պուլղարիոյ կառավարութիւնը 1884-1885 տարեշրջանի համար 250,520 ռուբլի վճարեց Ռուսիոյ պետական գանձուն 1,036,853 ռուբլի պարտքի փոխարէն՝ 1880 էն մինչեւ այժմ վճարուած է 615,661 ռուբլի եւ տակաւին կը մնայ 421,192 ռուբլի զորս պարտաւոր է վճարել մինչեւ 1888:

— Ամսոյս 21 ին Տփխիսի մէջ տօնեցին Կովկասիոյ պատերազմի դադրելու եւ սոյն երկրի Ռուսաց ձեռքն անցնելու տարեդարձը:

— 1886 ին ռուսական զօրաց հագուստի համար 9,386,000 ռուբլի ծախք նշանակուած է:

— Երկու երեք տարի կ՚ լինի որ ոգելից ըմպելեաց խնդիրը Ռուսիոյ պետական անձանց ուշը գրաւած է, եւ միայն վերջերս այդ խնդրոյն բարենորոգման ծրագիրն ներկայացուեցաւ պետական խորհրդի ընդհանուր ժողովին. ժողովն ընդունած է զայն: Ծրագիրը կը տրամադրէ ոչնչացնել գինետանց ներկայ ձեւն: Նոր ձեւի գինետուներն կարելի է հաստատել միայն գիւղաքաղաքներու եւ քաղաքներու մէջ:

Վիճակագիրը կը ցուցնէ թէ 1863 էն մինչեւ 1878 ոգելից ըմպելեաց գործածութեան աստիճանն աւելցած չէ, եւ իւրաքանչիւր տարի 20-29 միլիոն տակառ ոգելից ըմպելիք սպառուած է: Գինետանց թիւն էր 1863 ին 172,197, իսկ 1878 ին 84,974, հետեւաբար երկու անգամ նուազած է:

— Ռուս կառավարութիւնն որոշած է երկաթուղեաց գիծերու թիւը բազմացնել Բոլոնական Թագաւորութեան մէջ:

—Ռուսիոյ ներքին գործոց նախարարութիւնը մտադիր է Պալթիկեան նահանգներու (որոց բնակչաց մեծ մասը Գերմանացիներ են) մէջ ոստիկանական նոր բարեփոխութիւններ մտցունել:

ԳԱՒԱՌԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷ

ՔԱՂՈՒԱԾ

ՍԵՒԵՐԵԿ

Մայիս 11.—Տեղւոյս հաշակաւոր աւազակներէն Շաչ Ալիի նկատմամբ Խորէն Սրբազան Հօր ասկէ առաջ Տիգրանակերտի Կուսակալին գրած Բոյրէնին վրայ, Նորին Վսեմութիւնը ազդու հրամանագիր մը ղրկած էր արդէն Նանախաքննիչ ատենի (Պիտայէթ մէճլիսի) ի պատշաճ տնօրինութիւն: Վարչային ժողովոյ (իտարէ մէճլիսի) և Նախաքննիչ ատենի միջեւ տեղի ունեցած միջադէպի մը պատճառաւ՝ յիշեալը տակաւին բանտարկուած կը մնայ: Դիտելի է որ Նորա բանտարկման օրէն ասդի գողութեան փորձ մ'եղած չէ հոս:

—Տեղւոյս Րէժիի գործերը խիստ շատ են. Նորա իրաւասութիւնք գաւառակէն դուրս բաւական տեղ կը տարածի հին դրութեան մը համեմատ: Այսպիսի ընդարձակ գործոց վարչութիւնը յանձնուած է Հայու մը (Ակնցի Մկրտիչ էֆ. Գալէնտէրեան):

—Այս տեղ ձմեռը սովորականէն աւելի թեթեւ անցաւ այս տարի. մինչեւ ցարդ եկած անձրեւները գոհացուցիչ էին. միայն անձրեւի մը պէտք մնացած էր, որ ճիշդ այսօր տեղաց. հետեւապէս ցորենի գինը պիտի իջնայ օրըստօրէ, որ արդէն անկման մէջ է, փոխադրութեան միջոցներ պակսելուն համար:

—Եգեսիոյ կողմը արդէն սկսուած խճուղւոյն շինութիւնք յառաջ կը տարուի բաւական մեծ ջանքով:

ԵՐՈՒՍԱՂԷՄ

Մայիս 18.—Ամսոյս 13ին Յոպպէ մեկնեցաւ ֆրանսական կարաւանն որոյ մասին անցեալ շաբաթ տեղեկութիւն տըւինք: Սոյն կարաւանի անդամներէն կրօնական մը Յորդանանու ճանապարհի վրայ օդին ջերմութեամբ չկարենալով տոկալ, մեռաւ: Հետեւեալ առաւօտուն մարմինն աստ բերուելով հանդիսաւոր կերպիւ թաղուեցաւ:

—Ամսոյս 15ին Ռուսաց Աղեքսանդր Բ. Կայսեր Թագադրութեան տարեդարձը լինելով, տեղւոյս յունական միաբանութիւնը Ս. Յարութիւն տաճարին մէջ հանդիսաւոր Ս. Պատարագ մատուց վասն կենաց Ն. Վեհափառութեան, ի ներկայութիւն Ռուսաց հիւպատոսարանի բոլոր պաշտօնատարաց և խուռն բազմութեան ժողովրդոց: Ըստ սովորութեան, նոյն երեկոյին լուսաւորութեան հանդէս կատարուեցաւ Ռուսաց վանքն: Հրաւիրեալ էին տեղւոյս Վսեմ. կառավարիչ Ռաուֆ փաշան և զօրաց հրամանատարն, ինչպէս նաեւ բոլոր հիւպատոսք իւրեանց պաշտօնէիւք: Հանդէսը տեղի ունեցաւ Ռուսաց հիւպատոսարանի պարտիզին մէջ: Զինուորական նուագածուաց խումբը ամենաընտիր երգեր կը նուագէր. պայծառ լուսինք նոր փայլ մը կուտար երեկոյթին: Ընդունելութիւնը շքեղ եղաւ և հանդէսը տեւեց մինչեւ կէս գիշեր, յետ որոյ հրաւիրեալք զուարթութեան և խնդութեան յիշատակներով մեկնեցան:

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔ

ՎԻՔԹՈՐ ՀԻՒԿՕՅԻ

Գրասէր բարեկամ մը կը հաղորդէ մեզ Վիքթոր Հիւկոյի ներքին կեանքին վերաբերեալ հետեւեալ գողտրիկ հատուածն, զոր քաղած է Փարիզեան թերթէ մը:

Ժամանակաւ Մեծ Հայր մը կար որ իւր թոռնիկին վրայ կը խենթենար, թոռնիկ մ'ալ կար որ ոչինչ նուազ կը սիրէր իւր մեծ հայրն: Երջանիկ օրեր կ'անցնէին շրջագայութեան՝ սեղանին և զբօսանաց սենեկին մէջ: Նոցա գոհունակութիւն անթերի կ'ըլլար՝ եթէ գայլ մը իւրեանց փարախին մէջ սպրդած չըլլար:

Այս գայլը—մարդ իւր թշնամեաց համար ալ արդար ըլլալու է — աշխարհիս ամենէն գեղեցիկ մէկ մայրիկն էր, այնչափ գեղեցիկ որ անդիմադրելի կերպով կը յանկուցանէր ամեն իրեն մօտեցողներն: Եւ այս յուռութուլոնքի մը շնորհիւ էր՝ զոր բացատրելն ինձ անհնար է՝ բայց զոր վըհուկ մ'իրեն տուած էր և նա աչացը մէջ կը կրէր:

Այսպիսի մայրիկէ վտանգաւոր բան չկայ, որովհետեւ յանդիմանած ատենն ալ՝ մինչդեռ ահ ու սարսափ կը սփռէ, զայն չսիրելն անհնար է, և պատժած միջոցին ալ երեսները կը պագնուին, որով ինքն ալ կը քաշուերի իւր խստութեանց մէջ, և լալեաց արժանի յամառութեամբ կը յարատեւէ իւր բռնաւորութեան մէջ:

Իրաւ է որ թոռնիկն ալ դիւրազայրոյթ էր և յեղաշրջական միտումներ ունէր զոր հաւանօրէն իւր հաւէն ժառանգած էր: Ուստի և օր մը Այբուբէնին հետ շատ անվայելուչ կացութեան մէջ գտնուելով, մայրիկին յոնքն իւր անուշ աչաց վերեւ պռստեցան, ուսկից փոքրիկ աղջիկն իմացաւ թէ զրկուի պիտի աղանդերէն:

Այդ իշխանական գործն ինձ զարհուրելի կը թուի, մանաւանդ դեղձի և ծիրանի եղանակին. եթէ ես ըլլայի փոքրիկ աղջկան տեղ, սիրունիկ մօրս ոտից կը նետուէի, և այնչափ կը պագնէի ձեռուըները՝ ծղիքն ու այտերն՝ որ թերեւս զինաթափ ըլլար և ողոքուէր: Բայց փոքրիկ աղջիկն ես չեմ, որուն վրայ միշտ ալ կը ցաւիմ:

Հաւը սովորական իմաստասէրի մը անայլայլ ոգւով ընդունեցաւ հարուածն, և յայտնեց թէ որովհետեւ իւր թոռնեակն աղանդերէ զուրկ էր՝ ինք ալ պիտի չուտէ: Եւ այս բանս ծանր էր իրեն, որովհետեւ սեղանին վրայ անպիտան մեծ պանիր մը կար չարաչար ժահահոտ զոր ինք շատ կը սիրէր:

Այս առաջին անգամուն գործն եղածին պէս լաւ կամ գէշ անցաւ. երկու աղանդերազուրկք ալ անխռով դիմացան յաջորդ օրուան վրայ յուսադրելով:

Եղ՛ւկ. ոչ ոք կրնայ ապահով ըլլալ ապագային վրայ՝ և Աստուածային խորշոր ձեռքն՝ որ Պետութեանց ճակատագիրը կ'ամփոփէ՝ վաղորդայնի աղանդերներն ալ կը բռնէ, և չուզեց բացուիլ: Փոքրիկ աղջկան ու Այբուբէնին այս դժոխալուր կռիւը երեք օր տեւեց, և որովհետեւ ոչ մին կ'ուզէր տեղի տալ, ոչ միւսը, մայրիկն անսասան մնաց իւր վճռոյն մէջ:—Աղանդեր ունենալ կամ չունենալ՝ խնդիրն այս էր:

Սակայն երրորդ օրը՝ փոքրիկ աղջկան քունը կանուխէկէ գալով երբ զինք՝ ճակատագրական միջոցին՝ սեղանէն առին տարին, մայրիկն յաղթուեցաւ: Ուրախութեամբ կը վկայենք թէ Նորա սիրտը վիմեղէն չէր՝ հակառակ ամեն երեւութից: Մօտեցաւ մեծ Հօրն և քնքուշ կերպով մ'ըսաւ.

—Հայր, պզտիկը պառկեցաւ, հետևինս աղանդեր չուտե՞ս.

—Ոչ, պատասխանեց մեծ հայրը, չեմ ուտեր: Մարդ իւր խօսքն երբէք դրժելու չէ, մանաւանդ երբ խօսք իւր թոռնիկին տուած է,

---

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼՔ

Հովանոցի պատմութիւնը. — Հովանոցի գործածութեան սկզբնաւորութիւնը շատ հին ժամանակաց կը վերաբերի. երեք հազար տարիներ առաջ հովանոցն յայտնի էր Ասորւոց, որպէս կ'ապացուցանէ ճանապարհորդ Լայարտի Ասորեստանի մայրաքաղաք Նինուէի մէջ գտած մի քանդակն, որ կը ներկայացնէ թագաւոր մը, որ գլխուն վրայ քուրմ մը հովանոց բռնած ունի: Հին դարուց Յոյներն ու Հռոմայեցիք եւս հովանոց կը գործածէին: Հնդկաստանի եւ Չինաստանի մէջ հովանոցը նշանաւոր եւ մեծ դեր կը կատարէր: Պիրմանիոյ թագաւորն «սպիտակ փիղերու թագաւոր եւ քսան եւ չորս սպիտակ հովանոցներու տէր» տիտղոսը կը կրէ: Նորա հպատակներէն ոչ ոք կը համարձակի հովանոց բռնել: Չինաց կայսրն երբ զբօսանքի երթայ, քսան չորս փառաւոր հովանոցներ կը բռնեն նորա վրայ, որպէս զի իւր սուրբ անձն արեւուն ճառագայթներէն պահպանուի: Քափըրներն իսկ արմաւենի տերեւներէն հովանոցի նման բան մը կը շինեն: Իւրաքանչիւր ցեղի իշխանն ունի իւր հովանոցակալն եւ վայ է անոր եթէ արեգակի ճառագայթն իյնայ իւր տիրոջ երեսին. իւր անզգուշութեան փոխարէն մարմնական ծանրածանր տանջանքներու կ'ենթարկի եւ մինչեւ անգամ կ'սպանուի: Ի Թուրքիա իսկ նախկին ժամանակները, միայն Սուլթանները եւ պալատականները հովանոց կրելու իրաւունք ունէին: Բայց երբ եւրոպական կրթութիւնը մտաւ Թուրքիոյ մէջ, բոլոր ժողովուրդն սկսաւ հովանոցի գործածութիւնը: Արեւմտեան պետութեանց մէջ հովանոցի գործածութիւնն սկսաւ 1756 ին: «Լոնտոնի անկելանոցի» հիմնադիր Ճոն Հանվէյ առաջինն վճռեց անձրեւանոցով փողոց ելնել: Նախ ծաղրեցին զայն, իսկ յետոյ շատեր հետեւեցան նորա օրինակին: Հովանոցի գործածութիւնն Անգլիայէն անցաւ Ֆրանսա, Գերմանիա, Աւստրիա եւ այլուր:

Գրաւեալ լրագիրք Աւստրիա. — 1884 ին Աւստրիոյ մէջ կառավարութիւնը 974 լրագիրներ գրաւած է. Վիէննայի մէջ գրաւած է 110 լրագիրներ, Բրակայի մէջ 471, Պռրնի մէջ 101, Լվովի մէջ 94, Կրաքովի մէջ 13, Ինսբրուքի մէջ 5, Կրատցի մէջ 47, Թրիէստի մէջ 113, Զատարի մէջ 40. նկատելի է որ գրաւումն ընդհանրապէս այն քաղաքներու մէջ տեղի ունեցած է ուր սակաւ են լրագրները:

Ռուսթըրէն կը գրեն մեզ հետեւեալները.

Թիթեռնիկ մը ո՞րչափ կ'ուտէ. — Վերջերս բնագէտ մը Թիթեռնիկ մը վանդակի մէջ կը բանտարկէ գիտելու համար թէ ո՛րչափ կ'ուտէ նա:

Փոքրիկ արարածը առօրեայ սննդեան կերոյքը եթէ բաղդատենք իւր մարմնոյն կշռոյն հետ, կը տեսնենք թէ ընդհանրապէս իւր ծանրութեան քառապատիկը նախաճաշ, հինգպատիկը ցորեկուայ ճաշ և տասներեքպատիկն ալ երեկոյեան ընթրիք կ'ընէ, անանկ որ եթէ 160 լիպր կշռող մարդ մը թիթեռնիկի ճաշերուն հաւասար քանակութեամբ սնունդի պէտք ունենայ՝ հետեւեալ կերպով կերակրել հարկ կ'ըլլայ: Ամբողջ ձի մը նախաճաշի համար: Կով մը եւ վեց ոչխար և չորս ամբողջ խոզ երեկոյեան ճաշի, եւ եթէ զբօսնելու համար գիւղ երթալ կամ թատրոն գնալ ուզէ, պիտի կարենայ չորս տակառ ալ ձուկ ուտել եւ այնպէս անկողին մտնել:

Հայք ընդ Հրէայս. — Միացեալ-Նահանգաց մէջ գտնուող Հրեայք՝ բաղդատմամբ Տաճկաստանու Հրէից շատ յառաջադէմ վիճակ մը ունին: Իրենց Սինակոկները կրնան մրցիլ հոյակապ եկեղեցիներու հետ: Ոչ Հրեայք սիրով կ'ընդունուին և կը յարգուին իրենց աղօթատեղիները, այն պայմանաւ միայն որ գլուխդ բաց չես կրնար մտնել Հրէից տաճարը. գլխարկդ գլուխդ պէտք է որ նստիս: Սինսինատի քաղաքին մէջ ծանօթացայ հայ դասատուի մը որ Հրէից ժառանգաւորաց ճեմարանի մէջ հայերէն գրաբառ դաս կուտար րաբունի ձեռնադրուելու կոչուած երիտասարդներու, հայերէն եւ արաբերէն լեզուաց գիտութիւնն անհրաժեշտ ըլլալով րաբունական պաշտօնի:

ԱՂԷՔՍԱՆԴՐԻՈՅ ՀԱՅՈՑ ԵԿԵՂԵՑԻՆ

Աղէքսանդրիա, 2 յունիս

Երբ ազգային անհատք իրենց նուէրներովը կ'օգնեն եւ կը զարդարեն դպրոց մը, եկեղեցի մը եւ կամ ուրիշ ո՛ր և է ազգային հաստատութիւն մը, ազգը աններելի պարտազանցութիւն մի գործած կ'ըլլայ եթէ իւր շնորհակալութիւնները հրապարակաւ չի յայտնէ նոցա: Ինչպէս գիտէք, անցեալները շընորհիւ Վսեմ. եւ ազգասէր Թագւոր փաշա Յակոբեանի, փառաւոր նոր եկեղեցի մը շինուեցաւ Աղէքսանդրիոյ մէջ. շէնքը լմնալէն ետքը կը մնար անոր զարդերը. ուստի եգիպտաբնակ Հայը իւր կողմէ փութաց անմիջապէս այս պէտքը հոգալ և կարճ ժամանակի մէջ իւր ծանրագին նուէրներովը այնպիսի շքեղ կերպիւ զարդարեց զայն որ կրնամ ըսել թէ նմանը՝ եթէ կայ, շատ հազուագիւտ է Տաճկաստանի մէջ. զայս կրնայ հաստատել մեր սիրելի և Ամեն. Պատրիարք հայրը որ յիշեալ եկեղեցւոյն օծմանը առթիւ տեսած է զանոնք:

Դրամական նուէրներու մէջ կը տեսնուին օտարազգի երեւելի վաճառականներ, որոնք զգալի գումարներ նուիրած են յիշեալ եկեղեցւոյն: Այս կէտը բաւական է ցուցնել թէ ինչ յարգ կը վայելէ Վսեմ. Թագւոր փաշան օտարազգւոց առջեւ, և ի՛նչպէս կ'աշխատի ինքը ազգին օգտին համար:

ՇԱՒԱՐՇ ԱԼԻՔԱՐԵԱՆ

Դրամական նուիրատուութիւնք նորաշէն եկեղեցւոյ Պօղոսի և Պետրոսի Ս. Առաքելոց յԱղէքսանդրիա.

	Ղշ.	Փր.
Վսեմ. Նուպար փաշա	39,000	
» Տիգրան փաշա	5,000	
» Եագուպ Արթին փաշա	4,000	
Պ. Բօնսմանթէն Սալվակօ	9,750	
Պ. Քարվըր, անգլիացի վաճառկն.	4,875	
Պ. Հաննէ Լազարի	2,925	
Մեծ. Նիկողոս էֆ. Արթինեան	1,950	
» Պօղոս Սէֆէրեան	1,462	50
» Գր. էֆ. Մէօհէտէմէթեան	975	
» Մկրտիչ էֆ. Խարբերդցի	975	
» Ոսկերիչ Հաճի Յովակիմ	195	
» Բրիժի Եղբարք	2,314	50
» Պօղոս էֆ. Գրիգորեան	771	50
» Կրպետ. » Արմաղանեան	385	75
» Գաբրիէլ » Գրիգորեան	385	75
» Գաբրիէլ » Միքայէլեան	385	75
» Յովհաննէս էֆ. Պալդճեան	385	75
» Աղէքսանդր » Հոգետուն	385	75
» Դանիէլ էֆ. Պէրպէրեան	385	75
Ընդ. ամենը ողջ դրամ	76,508	

ՄԻԱՑԵԱԼ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ ՀԱՅՈՑ

Շնորհակալութեամբ կը ծանուցանենք թէ Վիէննայի ազգայիններէն Մեծապատիւ Ջաւիկ էֆէնտի Բոռմիչ, որ մայրաքաղաքս եկած է այս օրերս, 115-հարիւր տասն եւ հինգ ֆիօրինի եւ 26 քրայցերի գումար մը յանձնած է մեզ անձամբ, գումար որոյ մէկ մասն Վիէննայի ազգայիններէն Մեծ. Օհան Օտապաշեան, Ղեւոնդ Մկրտիչեան եւ Պօղոս Ճերմակեան էֆէնտիներէ հաւաքած է վերջին Պարահանդէսի առթիւ, եւ մէկ մասն ալ իւր կողմանէ նուիրած է Ընկերութեանս:

Այս առթիւ գոհութեամբ կը ծանուցանենք նաեւ թէ Մեծ. Բոռմիչ էֆէնտի Հայոց Միացեալ ընկերութեանց Ներկայացուցիչ կարգուած է ի Վիէննա ուր պաշտօն պիտի ունենայ ինք միայն նպաստներ ընդունիլ յանուն ընկերութեան՝ արձանագրելով զայնս հանգանակութեան մատենաւոր տումարի մը մէջ որ վաւերացեալ է ընկերութեան պաշտօնական կնիքովս:

Ի դիմաց Միաց. Ընկերութեանց
Տնօրէն Ժողովոյ

Ատենադպիր — Ատենապետ
Գ. Զօհրապ — Գ. Յ. Յովակիմեան

ԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑ

Խասգիւղի մեղուաջան Ընթերցասիրաց ընկերութեան Տնօրէն Ժողովն Ազգային Սահմանադրութեան տարեդարձին օրը լմբովին Հոգաբարձութեանս ներկայանալով՝ երկու կաթնտու կով և մէկ հորթ Ազգային Հիւանդանոցի նուիրեց ուղերձով մի, որ իրենց բարեսիրական զգացմանց մեծ պատիւ բերելով, նմանօրինակ ընկերութեանց ալ գովելի, միանգամայն նախանձելի օրինակ մը կ'ընծայէ:

Հոգաբարձութիւնս նոյն համակիր զգացմամբ ընդունելով այս նուէրն, քաղցր պարտականութիւն կը համարի հրապարակաւ եւս յայտնել իւր ջերմագին շնորհակալիքն առ յիշեալ բարենախանձ ընկերութիւնն, որ Հոգաբարձութեանս քաջալերութիւն մի եղաւ այնպիսի հանգամանութեամբ մը, որ արդարեւ առաքինի ոգւոց սեփհական յատկանիշն է:

Ի դիմաց Հոգաբ. Ազգ.
Հիւանդանոցի
Ատենապետ
ՄԻՔ. ՅԱԿՈԲԵԱՆ

ԴՊՐՈՑ. ՏԻԿՆԱՆՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Դպրոցասէր Տիկնանց ընկերութիւնն Պէշիքթաշի մէջ իւր տարեկան հանգանակութիւնը կատարած լինելով նուիրատուաց անուանց ցանկը կը փութայ հրատարակել:

Ի դիմաց Դպր. Տիկ. ընկերութեան
Գործադիր ժողովոյ

Ատ. Ատենադպիր — Ատենապետ
Թագուհի Գ. Պօլոզեան — Զ. Ս. Ֆընտըքեան

Ազնուաշուք Տիկնայք.

Բեհիյէ Ֆրէնկեան դահեկան 100, Նիւք Քէրէստէճեան 100, Տիրուհի Ս. Տէմիրճեան 80, Աննիկ Փափազեան 54, Յուդիթ Թօքաթլըեան 52, Մարիամ Պօյիկեան 50, Ֆլորիկ Թէմէքքըլիեան 50, Սրբուհի Նիքօթեան 50, Նուրիկ Ալալըմճեան 50, Թագուհի Հալաճեան 40, (նաեւ 2 ոսկի սամ երկու գիշերօթիկներու զգեստի համար), Վիքթօրիա Սրովեան 40, Մաննիկ Սամանճեան 40, Տիրուհի Պալընիկեան 40, Սանդիկ Գաբրիէլեան 36, Ինդոս Իւթիւճեան 24, Նուէնա Շիրինեան 20, Եփրիկ Գարայեան 20, Իսկուհի Ճիվանեան 20, Հռիփսիմէ Ճիվան Միսաքեան 20, Մաննիկ Ասլանեան 20, Արեգնազ Պարտիզպանեան 20, Նեմզիր Թօքաթլըեան 20, Ֆուլիկ Պէօրէկեան 20, Մարիամ Կարադեան 20, Երանուհի Արշակ 20, Միննվէր Աճէմեան 20, Ելպիս Ալալըմճեան 20, Բերուզիկ Փափազեան 20, Երմոնէ Մերհամէթճեան 10, Երանուհի Մարգարեան 10, Նեմզիր Ճիպէրեան 10, Սոֆի Նիւզպաշեան 10, Քրիստինէ Քալէմճեան 10, Նոյեմի Շիշմանեան 10, Ֆուլիա Երամեան 10, Սոֆի Կիւմիւշեան 10, Վասիլիկ Թզլըեան 5:

Ազն. Օրիորդք.

Ամելէր Աղայէկեան 20, Եւգինէ Սարաֆեան 20, Վերգինէ Սարաֆեան 20, Սոֆի Հէքիմեան 20:

Մեծապատիւ Տեարք.

Նշան Փափազեան 54, Գաբրիէլ Էլիկիւզէլեան 50, Գէորգ Գարաֆեան 50, Յովհան Շահնազարեան 40, Տօքթէօր Քրիսեան 20, Գրիգոր Էլիկիւզէլեան 10, Արտաշէս Քարակէօզեան 10: Գումար 1475 դահեկան:

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՍԻՐԱՆՈՅՇ

(ՎԷՊ ՏԻԿԻՆ ՍՐԲՈՒՀԻ ՏԻՒՍԱԲԻ)

Տէր և Հրատարակիչ
Յ. ՃԷՆՃԻՐՃԵԱՆ

Կը ծախուի բոլոր հայ գրավաճառաց քով, Բերա, Պ. Ուայսի գրատունը, և Պահճէ-Գաբու Ջրավաճառ Պօղոս և Յակոբ Աղաներու խանութները:

Գին 20 դահեկան արծաթ.

ԷՎԳԱՖԸ ՀԻՒՄԱՅՈՒՆ

Էվգաֆը Հիւմայուն վարիտաթը ումումիյէ իտարէսի մահլուլաթ շիւպէսինտէ պէհէր կիւն միւզայէտէլէրի իճրա օլունմագտա օլան աթիւզզիքր մահլուլաթըն իշպու 1301 սէնէսի մայըսընըն 6ընճը բազար իրթէսի կիւնիւնտէն 27ինճի բազար էրթէսի կիւնիւնէ տէկին իւչ տէֆա իլան գըլընմըշ իսէ վէ մահը մէզքիւրըն 27ինճի բազար իրթէսի կիւնիւնտէն իթիպարէն հագլարընըն Յիւնճիւ բազար իրթէսի կիւնիւ միւզայէտէի ինթիհաիյէսի հուզուրը նէզարէթտէ սաաթ Յտան 10ա գատար պիլիճրա իրթէսի սալը կիւնիւ իւզտէ պէշ վէ տահա զիյատէ զամմ վուգու պուլուր իսէ գապուլ օլունարագ անտէն սօնրա քէյֆիյէթ թեվֆիզի իսթիզան գըլընաճագընտան գըյմէթը մուամմէնէսինին էօշրինէ միւսավի թէէմին աքչէսի իլէ պէրապէր իտարէյի մէզքիւրէյէ միւրաճաաթ իթմէլէրի լազըմ կէլէճէկի Քիւնճիւ տէֆա օլարագ իլան վէ իշմար օլունուր:

• • 2 • 4 • 6 • 10000 (1).—Իւսկիւտարտա Սէլման աղա մահալլէսինտէ Քիւչիւք Համամ սօգաղընտա Թէրպիէն 78 մէթրօ արսա Փէվգինտէ պիրէր օտայը միւշթէմիլ չէհրի 200 ղրշ: քիրալը քեարկիր 3 պապ մաղազալէրին սիւլիւս հիսսէսի:

• 14 • 2000 • —Սամաթիատա Հաճճա Խաթուն մահալլէսինտէ Չըգմազ Պալթաճը սօգաղընտա Թէրպիէն 38 մէթրօ արսատէ 2 օտա 2 սուֆա վէ 20 մէթրօ պաղչէյի միւշթէմիլ ախշապ վէ խարապ 1 պապ մէնզիլ:

• 15 • 1500 • —Չարշուի քէպիրտէ Սան [illegible] սընտա մէստուտ 1 պապ տօլապ կէտիկինին սիւլթիւնի:

• 7 • 15000 • —Չարշուի քէպիրտէ Եաղլըգճըլարտա Ասթարճը խանընտա իւսթգաթտա չէհրի 100 ղրշ: քիրալը քեարկիր 1 պապ մաղազանըն պիւթիւնի:

• 43 • 1500 • —Սամաթիատա Ապտի չէլէպի մահալլէսինտէ Գրիգոր գալֆա սօգաղընտա Թէրպիէն 22 մէթրօ 80 սանթիմ 1 պապ պագգալ տիւքքեանը արսասընըն միւլքմա կէտիք նըսֆ հիսսէսի:

• 19 • 1500 • —Գոճա Մուսթաֆա բաշատա Հաճի Խիւսրէվ մահալլէսինտէ Պաղիրկեան Օտալարը սօգաղընտա Թէրպիէն 60 մէթրօ արսատէ 1 օտա վէ 1 գույույը միւշթէմիլ խարապ 1 պապ մէնզիլ:

• 37 • 500 • —Պալըգ բազարընտա Չէլէպի օղլու մահալլէսինտէ չէհրի 3 ղրշ: քիրալը պիր պապ մաղազա միւլքիյէթին նըսֆ հիսսէսի:

• 25 • 3000 • —Ճիպալիտէ Սիյուրիգօս մահալլէսինտէ Գապուրուլը ճատտէսինտէ Թէրպիէն 45 մէթրօ արսատէ 2 օտա վէ 1 սուֆա վէ 1 գույույը միւշթէմիլ ախշապ 1 պապ մէնզիլ:

• 34 • 3666 • —Պալաթտա Հաճի Իսա մահալլէսինտէ Լէպլէպիճի սօգաղընտա Թէրպիէն 76 մէթրօ արսա Փէվգինտէ 1 օտայը միւշթէմիլ չէհրի 200 քիրալը քեարկիր պիր պապ լէպլէպիճի տիւքքեանը կէտիկինին 6 հիսսէտէն 1 հիսսէսի:

• 3 • 3000 • —Գասըմ բաշատա Գուլաղուզ Ահմէտ չէլէպի մահալլէսինտէ Գալափաթճը սօգաղընտա Թէրպիէն 114 մէթրօ 1 գըթա մէնզիլ արսասը:

• 71 • 2000 • —Ալթըմէրմէրտէ Հաճի Թիմուր մահալլէսինտէ Աթլամա Թաշը սօգաղընտա պէրմուճիպը խարիթա 266 մէթրօ 14 սանթիմ 1 գըթա մէնզիլ արսասը:

• 16 • 6800 • —Իւսկիւտարտա Սուլթան Թէփէսինտէ Հաճճէ Հասընա խաթուն մահալլէսինտէ Տէպպաղլխանէ սօգաղընտա պէրմուճիպը խարիթա 136 ղըրա 20 բարմագ 1 գըթա տէպպաղխանէ արսասընըն 80 առէտ տէրի իթիպարը իլէ 40 առէտի եանի արսասի մէզքիւրըն նըսֆ հիսսէսի:

• 58 • 3000 • —Սամաթիատէ Սանճագտար Խայրէտտին մահալլէսինտէ Սուլու Մանասթըր ճատտէսինտէ պէրմուճիպը չաբ 68 ղըրա պիր գըթա մէնզիլ արսասը:

• 40 • 5000 • —Իւսկիւտարտա Րում Մէհմէտ բաշա մահալլէսինտէ Պալապան իսկէլէսի սօգաղընտա Թէրպիէն 12 մէթրօ վէ չէհրի 200 ղրշ: քիրալը քեարկիր պիր պապ գօլթուգճը տիւքքեանընըն պիւթիւնի:

---

(1) Ճիւմլէլէրի պաշլարընտաքի հիզատա պուլունան բագգամլար՝ մահլուլաթըն նիւմէրօլարընը, իքինճի հիզատաքիլէր՝ գըյմէթը մուհամմէնէլէրի, վէ իւչիւնճիւ հիզատաքիլէր՝ պէտէլը միւզայէտէլէրինի պիլտիրմէքտէ տիրլէր:

ԻԼԱՆ

ԽԱԶԻՆԷԻ ԽԱՍՍԱՅԻ ՇԱՀԱՆԷ

Էրզաք անպարը խարճըսի իչին միւպայաա խոլընճէք սիպիր եաղըրըն գարարը գալթիսի հազիրանը բուլմինին պէշինճի չարշէնպիհ կիւնիւ վէրիլէճէկինտէն թալիպ օլանլարըն եէվմի մէզքիւրտէ Խազինէյի Խասսայի շահանէտէ պուլունմալարը իլան օլունուր ։

26 մայիս 1301 — 2—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Պէյգօզ տապաղխանէսի իչուն տէրտէսթը միւնագասա պուլունան օն իքի պին ատէթ թուզլու գուրու գայսէրի կէօնիւնին պէհէր գըյէյի ճէտուիտի տօգուզ ղրուշ օթուզ փարայա թալըպի էօհտէսինտէ օլուպ մայիսի րումինին եիկիրմի տօգուզընճը չարշէնպիհ կիւնիւնէ գատար պէհէր կիւն միւնագասասը պիլ իճրա մէզքիւր կիւնտէ գարարը գաթիսի վէրիլէճէկինտէն իթայա թալիպ վէ օթուզընճը փէնչշէնպիհ կիւնիւ եիւզտէ պէշ թէնզիլինէ րաղիպ պուլունանլէրին մագամը Սէրասկէրի լէվազըմաթը ումումիյէ տայրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր ։

27 մայիս 1301 — 3—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Ինշաաթը ասկէրիյէ լազըմէսի իչուն էլլի թագըմ սէրէն վէ եիկիրմի թագըմ թրինքէթ տէրտէսթի միւնագասա օլտուղընտան իշպու մայիսի րումինին եիկիրմի տօգուզընճը չէհարշէնպիհ կիւնիւ գարարը գաթիսի վէրիլէճէք էրթէսի կիւնիւ եիւզտէ պէշ թէնզիլի գապուլ օլընաճաղընտան իթայէ թալիպ օլանլարըն իսթիհքեամ վէ ինշաաթ տայրէսինէ միւրաճաաթ իթմէլէրի իլան օլունուր ։

27 մայիս 1301 — 3—3

ԻԼԱՆ

ՊԱՊԸ ՍԷՐԱՍՔԷՐԻ

Նիզամիյէ չաիր անպարը իչուն միւպայեա օլընաճագ օլան ալթը եիւզ պին գըյէ եումշագ Թունա արբասընըն պէհէր գըյէսի ճէտուիտի եիկիրմի տէօրթ փարայա թալիպի էօհտէսինտէ օլուպ մայիսի րումինին եիկիրմի տօգուզընճը չէհարշէնպիհ կիւնիւ գարարը գաթիսի վէրիլէճէկինտէն վէ օթուզընճը բէնչշէնպիհ կիւնիւ տախի թէգարրիւր իտէն ֆիաթընտան եիւզտէ պէշ թէնզիլի գապուլ օլընաճաղընտան իթայէ թալիպ օլանլարըն լէվազըմաթը ումումիյէ տայրէսինէ կէլմէլէրի իլան օլունուր ։

27 մայիս 1301 — 3—3

ԻԼԱՆ

ՕՐՄԱՆՎԷ ՄԷԱՃԻՆ ՄԷՃԼԻՍԻ

Արղնի մաատէնի հասըլաթընտան օլուպ Թօգաթ գալխանէսինտէ թասֆիյէ օլունմուշ օլան եիւզ պին եէնի գըյէ խալիս պագըրըն եալը Պէօչկիւնտէ քէօյին մաատէնի անպարընտա թէսլիմ օլունմագ վէ էսմանը լիրա եիւզ ղըր. հիսապըյլա նագտէն Թիճարէթ նէզարէթը ճէլիլէսի վէզնէսինէ իթա գըլընմագ վէ անպարտան գալտըրըլմասը մէսարիֆի միւշթէրիսինէ այիտ օլմագ իւզրէ պէհէր եէնի գըյէսի աչըգ արթըրմայա թալիպի էօհտէսինտէ օլտուղունտան, հազիրանըն իչինճի րուզը գարարը գաթիսի վէրիլէճէք ֆիւրուխթ օլունաճաղընտան, գամիլա թալիպ օլանլարըն տէբօզիթօ վէ եա միւթէպէր քէֆիլլէրիյլէ պէրապէր Օրման վէ Մէատին մէճլիսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իքինճի իլան օլունուր ։

28 մայիս 1301

Ա. Ց. ՍԱՆՏԱԼՃԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ԵՐԱԺՇՏԱԿԱՆ ԳՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ

Ղալաթա, Թիւնէլի քով, Թիւ 28

Վաճառատանս մէջ կը գտնուին Գաղղիոյ և Գերմանիոյ համբաւաւոր գործարանաց ընտրելագոյն Դաշնակներ անմրցելի աժան գիներով և ամէն տեսակ երաժշտական գործիներ, նաև թաղի ու սիկառի ընտիր թղթեր և սալօնի յատկացեալ լուցկի, որոց մասին եւս կը խոստանայ գոհացնել իր յաճախորդներն ։

Վաճառատունս պատրաստ է նաեւ վերոյ նշանակեալ ապրանաց վրայ յանձնարարութիւններ ընդունիլ և արագ գործադրել կարի գոհացուցիչ պայմաններով ։ 36—40

1882Ի ԳԻՍԱՒՈՐԸ

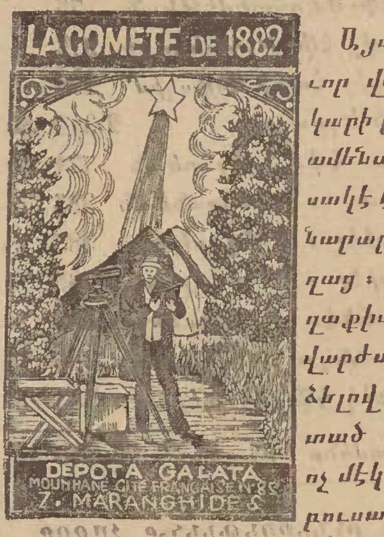

Այս հռչակաւոր վուշեայ սիկարի թուղթը որ ամէնաընտիր տեսակն է, կը յանձնարարուի ծխողաց ։ Մայրաքաղաքիս բժշկական վարժարանը փորձելով հաստատած է թէ և ոչ մէկ թունաւոր բուսական նիւթ կը պարունակէ ։ Ընդհանուր շտեմարանն է՝ բոլոր Տաճկաստանի համար Ղալաթիա, Մոմխանէ փողոց Սիթէ Ֆրանսէզ, 82 թիւ, Պ. Զաքարիա Մարանկիտէսի վաճառատունը ։

Կը գտնուի նաև Կ. Պոլսոյ և Ղալաթիոյ բոլոր ծխավաճառաց քով ։ 65–78

Marque de Fabrique

«ԿՈՒՏՐՈՆ ՎԻՐՆ»

ՎԱՐՁԱՏՐԵԱԼ ՇՔԱՆՇԱՆՈՎ

Ամսթէրտամի 1883ի աշխարհահանդէսին մէջ

լինքն պարունակելով ջրոյ մէջ կատարելապէս լուծելի խայծղամը (գաթրան)

ՄԻԱԿ ՃՇՄԱՐԻՏ ՄՈՒՋՆ

Այս բաղադրութիւն ունի խայծղամի ԲՈԼՈՐ ԲՈՒԺԻՉ յատկութիւնները, մինչդեռ խայծղամի ՋՈՒՐԸ պատրաստութիւնք միայն անոր համն և հոտն ունին ։ «ԿՈՒՏՐՈՆ ՎԻՐՆ»ի մէկ չափն կը պարունակէ քարիւղի մը բուժիչ սկզբունքը [illegible] է օրը 20 չափ «ԿՈՒՏՐՈՆ ՎԻՐՆ» առնուլ առանց բնաւ ձանձրանալու, մինչդեռ խայծղամի քսան քարիւղ աղեաց վտանգաւոր բորբոքում առաջ կը բերեն ։

ԽԱՅԾՂԱՆԻ ԻՒՂ ԹԵՐԻ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆՆԵՐԷՆ ԱՆՀՈՒՆԱՊԷՍ ԱՒԵԼԻ ԱԶԴՈՒ ԵՒ ՆՐԵՒԹԱՍՏԻԿ ԱԺԱՆ, «ԿՈՒՏՐՈՆ ՎԻՐՆ»ի հեղուկը շիշով կը ծախուի 1·50 Ֆրանքի՝ 20 լիտր խայծղամի ջրի համար ։ Իսկ 0·10 պատրաստուած շաքարանուշէն 100 հատ պարունակող շիշը 2·50 Ֆրանքի կը ծախուի ։

Ընդհանուր մթերանոցապետ

Ժ. ԱԼԻԲՐԱՆՏԻ

Դեղարան Տէլլա-Սուտա

169—Մեծ փողոց Բերայի—169

Կ. Պոլիս

ՍԵՂԱՆԻ ԲՄՊԵԼԻ

ՑԱՐԳԵԼԻ ՀԱՅՐ ԳԵՐՄԱՆԻ

Նման «Շարթրէօզ»ի գինւոյն, ախորժահամ և յոյժ առողջարար ըմպելի մ'է և մեծապէս կը դիւրացնէ մարսողութիւնը ։

Գլխաւորապէս կը գտնուի Պ. Պերթէն եղբարց քով, Ղալաթիա, Սիթէ Ֆրանսէզ ։

ՆՈՐՏՏԱՅՉԷ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԻՀԱՄՊՈՒՐԿ

Յիշեալ ընկերութիւնն հրդեհի դէմ կ'ապահովագրէ տուներ, կարասիներ, խանութներ և ապրանքներ յոյժ շահաւէտ պայմաններով, միջնորդութեամբ իւր ընդհանուր գործակալութեան

ՇԻՆՏԼԷՐ ԵՒ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ

Կ. ՊՈԼԻՍ, ՊԱՀՃԷ-ԳԱՊՈՒ, ՃԷԼԱԼ ՊԷՅ ԽԱՆ

505

ՕՍՊՕՐՆԻ ՑՈՐԵՆ ՀՆՁՈՂ ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՄԵՔԵՆԱՅՆ

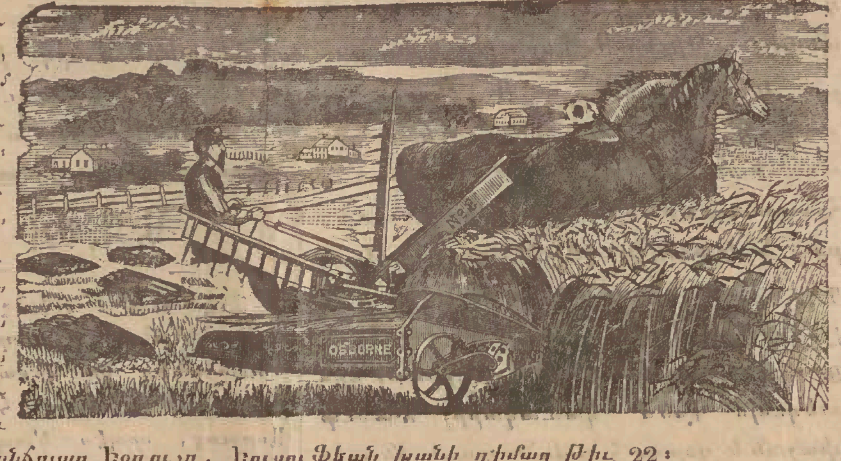

Օրը 88,000 քառակուսի կանգուն, լայնքն 33 [illegible] կը հնձէ, ծանրութիւնն է 280 օխայ ։ Մանրամասն տեղեկութեանց համար դիմել առ ընդհանուր գործակատար Մկրտիչ և Յովհաննէս Մուրատեան եղբարց Կալաթա Եօրղանճըլար համամի թիւ 70 և Պոլիս, Ֆինճանճըլար Եօղուշը, Նուսուֆեան խանի դիմաց թիւ 22 ։

ԺԷՐՈՏԷԼԻ ԲԱՍԹԻՅԼՆԵՐԸ

ՆՈՐԱԼԷԿԻՈՑ ՄԱՔՈՒՐ ԽԵՑԴԱՆՈՎ ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԱԾ

ՇՆՉՈՒԵԼՈՎ ԵՒ ՈՒՏՈՒԵԼՈՎ Կ' ՆԵՐԳՈՐԾԵՆ

ԸՆԴԴԷՄ

ՀԱՐԲՈՒԽԻ, ՊՐՈՆՇԻԹԻ, ԴՈՒՄԻ, ՇՆՉԱՐԳԵԼՈՒԹԵԱՆ, ՁԱՅՆԻ ԿԵՐԿԵՐՄԱՆ, ԽՈՉԱԿԱՏԱՊԻ

Մեծապէս նախընտրելի են Բաքսիւլներէն եւ շաքարահատներէն, որք կը բռնաւորեն ստամոքսն առանց ազդելու շնչառութեան խողովակաց վրայ ։

ԺԷՐՈՏԷԼԻ ԲԱՍԹԻՅԼՆԵՐՆ ԵՆ

ԽԵՑԴԱՆԻ ՄԻԱԿ ԲԱՍԹԻՅԼՆԵՐՆ

Վարձատրեալ Փարիզու 1878 Տիեզերական Արուեստահանդէսի կողմէ ։ Նախարարական որոշմամբ եւ ըստ խորհրդոյ Առողջապահական ժողովոյ, փորձերու ենթարկուած են եւ Ռուսիոյ մէջ թոյլատրեալ կայսերական հրատարակութեան կողմէ, ըստ հաւանութեան կայսերական բժշկական խորհրդոյ ։

Իւրաքանչիւր տուփ կը պարունակէ 70 բաստիլ

Ինչպէս եւ Ծանօթագրութիւն գործածութեան եղանակի մասին

Ա. ԺԷՐՈՏԷԼ

Դեղագործ ի Սէնդ-Մէնհուլ (Մարն)

(Պահանջել Գործարանի կնիքն)

Այս Բասթիլները ծծելու միջոցին, շնչուած օդը կ'առնու խայծղանին շոգիներն զորս ուղղակի կը տանի հիւանդութեան տեղը ։ Ներգործման այս մասնաւոր եղանակին եւ միանգամայն իրենց բաղադրութեան պատճառաւ է որ այդ Բասթիլներն այնքան ազդու են այն ամեն հիւանդութեանց մէջ, որոց համար խորհուրդ կը տրուի խայծղան գործածել ։

Ցոյժ օգտակար են ծխողներու, այն անձանց որք կը յոգնեցնեն իրենց ձայնը եւ անոնց որք իրենց աշխատութեանց մէջ դրգռիչ շոգիներ կամ փոշիներ շնչելու ենթարկեալ են ։—Ֆրանսայի եւ օտար երկրաց մէջ, այս Բասթիլներու անհուն յաջողութիւնը կը հաստատէ իրենց անժխտելի գերազանցութիւնը ։

Գլխաւոր կեդրոնատեղին է Դեղագործական Մթերանոցն, Ղալաթիոյ մեծ փողոց, թիւ 35 ։ Կը ծախուի ամեն գլխաւոր դեղավաճառաց քով ։

ԽԱՐԻՍԽ

ԿԵՆԱՑ ԵՒ ԵԿԱՄՏԻՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿ.

Ի ՎԻԷՆՆԱ.

Հաստատեալ 1858ին

1883 Դեկտեմբեր 31ին երաշխաւորեալ հասոյթն էր 80,741,893·45 Ֆրանք ։

Ապահովագրել տուող անձինք մահուան պարագային մէջ տարեկան բաժիններէն % 25 շահ կընեն ։

Ապահովագրել տուող անձինք կենաց պարագային մէջ ապահովագրեալ դրամագլուխներէն մինչև 41 ½ % շահ կ'ընեն ։

ԽԱՐԻՍԽ ընկերութեան կատարած գլխաւոր գործողութիւնք են ․

Ա. Ապահովագրութիւն մահուան պարագային մէջ ։ Օրինակ ․

35 տարեկան անձ մը 286 Ֆրանքի տարեկան բաժին մը կը վճարէ իր ժառանգորդաց ապահովելու համար 10,000 Ֆրանքի դրամագլուխ մը, վճարելի իր մահուանէն յետոյ և որ իրեն իրաւունք կուտայ շահուց մասնակցիլ իր ապրած միջոցին ։

Բ. Ապահովագրութիւն կենաց պարագային մէջ (50 [illegible]) ։ Օրինակ ․

Էի տարեկան եղած միջոցին ապահովագրեալ տղայ մը քսան տարի յետոյ 10,000 [illegible] մը պիտի ստանայ ։ ասկէ զատ, պիտի մասնակցի Ընկերութեան 85 % շահուց՝ 298·30 Ֆրանք տարեկան բաժնոյն փոխարէն ։

Վեցամսեայ վճարելի կրկին ապահովութեան բաժինն է տարին 116·19 Ֆրանք ։

Թուրքիոյ համար ընդհանուր Ներկայացուցիչ

ՄՕՐԻՍ ՊԷՐՔՉԻ

Գրասենեակք, Ղալաթիա, Վօյվօտա փողոց, Թիւ 29, Գերմանական Թղթատան վրայ ․

Ընկերութեան՝ սեղանաւորն է — Ս. ԱՏԼԷՐ

ՋՐԻ ԿԱՆՈՆԱԳԻՐ ԱՄԵՆ ԼԵԶՈՒԱՒ

Ֆրանսայի և օտար երկիրներու ամէն հոտավաճառաց և վարսայարդարաց քով ։

La VELOUTINE

Poudre de Riz spéciale

PRÉPARÉE AU BISMUTH

Par Ch. FAY, Parfumeur

PARIS — 9, Rue de la Paix, 9 — PARIS

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

NORTH BRITISH AND MERCANTILE

Insurance company

ՆՈՐԹ ՊՐԻԹԻՇ ԷՆՏ ՄԷՐՔԸՆԹԱՅԼ

Լոնտրայի և Էտինպուրկի ապահովութեան ընկերութիւն

		Անգլ. Լիր.
Արտօնեալ դրամագլուխ		3,000,000
Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ		2,500,000
Վճարեալ »	625,000	
Պահեստի դրամ հրդեհի պատահականութեանց դէմ	1,592,235	
Կեանքի պատահականութեանց դէմ պահեստի դրամ	3,841,194	
		6,058,429
Հրդեհի ճիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյ	1,186,865	
Կենաց ճիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյ	551,307	
		1,738,172

NORTHERN

Assurance company

ՆՕՐԹՀԸՐՆ

Լոնտրայի և Էպըրտինի ապահովութեան ընկերութիւն

		Անգլ. Լիր.
Բաժանորդագրեալ դրամագլուխ		3,000,000
Վճարեալ »	300,000	
Պահեստի դրամ հրդեհի պատահականութեանց դէմ	811,871	
Կեանքի պատահականութեանց դէմ պահեստի դրամ	1,778,300	
		2,890,171
Հրդեհի ճիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյ	520,206	
Կեանքի ճիւղէն հասոյթ 1883 տարւոյ	251,572	
		771,778

Ստորագրեալն իւր բազմաթիւ յաճախորդաց և քաղաքիս ընդհանուր յարգոյ հասարակութեան կը ծանուցանէ թէ ինքն վերոյիշեալ երկու ընկերութեանց միացեալ գործակատար ընտրուած ըլլալով, այնպիսի դրութեան մը մէջ կը գտնուի, որով հրդեհի դէմ ապահովութեան մեծ դիւրութիւններ կը մատուցանէ ։

Ապահովութեանց կարգադրութիւնները կը բաղկանան երկու ընկերութեանց մէջ համեմատական բաժանումէ մը, և այսպէս ապահովութեան և դիւրութեան աւելնալովն Ընկերութիւնս ալ կրնայ աւելի մեծագումար ապահովութիւն բանողներու ինքզինք ներկայացնել ։

Գրեթէ ամեն կարգի վտանգաւոր ապահովութիւնք կրնամ ընդունիլ, ինչպէս Բերայի, Ղալաթիոյ և Պոլսոյ մէջ, նոյնպէս մօտակայ քաղաքները, գիւղերն և գաւառները ։

MARITIME

Insurance Cie limited of Liverpool

Capital Lt. 500,000

ՄԱՐԻԹԱՅՄ

Ծովային ապահովութեան ընկերութիւն

Դրամագլուխ 500,000 Անգլ. լիրա

Ստորագրեալը, շոգենաւներու և առագաստանաւերու մէջի վաճառքներն ու կարասիները խիստ օգտակար պայմաններով ապահովելու իշխանութիւն ստացած է ընկերութեան կողմէ ։

Գիներուն և այլոց վրայ տեղեկութիւն ստանալ ուզողք պէտք է դիմեն Կալաթա, Քօմիսիօն խանի անկիւնը՝ երկաթէ կամուրջին վրայ նայող սենեակն, առ

Կ. Պոլսոյ Ընդհ. Գործակատար յիշեալ Ընկերութեանց

ԳԱՌՆԻԿ Յ. ՍԵՐՈԲԵԱՆ

ԼՈԹՐԸՆ ԵՒ ՁԻՄՆԷԼ

ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԵՐԿՐԱԳՈՐԾԱԿԱՆ ԳՈՐԾԵԱՑ

ՔԻՒՐՔՃԻ ԳԱՊՈՒՍԸ, ՂԱԼԱԹԻԱ

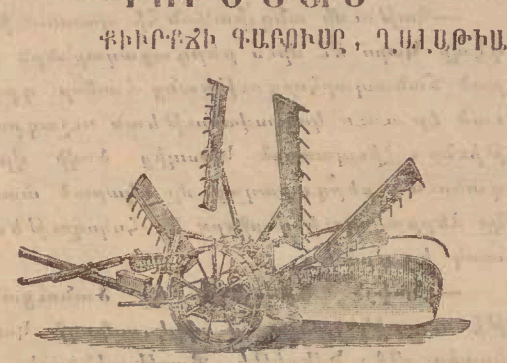

«ՕՐԻԱՆ» Մականուանեալ հնձող մեքենայն երկու ձիով կը քաշուի և կը կոէ 300 օխա ։

ԳԻՆ՝ 35 ՕՍՄ. ՈՍԿԻ Է

Մեքենային կատարելագործութիւնը երաշխաւորեալ է ։ Գնողըն երբ գոհ չիլնի, կրնայ ետ առնուլ իր ստակն ։

502

ԱԶԳ

ՈՏԻՑ ԿՈՇՏԵՐԸ

ՀԻՄՆՈՎԻՆ ԵՒ ԱՌԱՆՑ ՑԱՒԻ

ԿԸ ԲՈՒԺԻՆ

Ցաւուկ դեղէ մը, պատրաստեալ

'ի Ս. ՔԱՍԹՈՐԻՏԵՍԻ

ԴԵՂԱԳՈՐԾ

Իւրաքանչիւր սրուակի գինն է

5 ղրուշ

Կը գտնուի Մ. Քասթորիտէսի քով, Ղալաթիա, Քարաքէօյի կամուրջին մօտ, Թիւ 5

25,000 ՖՐԱՆՔ ՎԱՐՁԱՏՐՈՒԹԻՒՆ

Դատի մը միջոցին, զոր Մարսիլիոյ մէջ բացինք երկու անձանց դէմ որք, մամլոյ միջոցաւ, զրպարտիչ ու չարախօսական գրոյցներ տարածած էին մեր գարեջրին պատրաստութեան վրայ, 25,000 Ֆրանքի գումար մը խոստացանք այն անձին որ հաստատէ թէ մեր գարեջուրին պատրաստութեան մէջ մօլթ և հիմլէ զատ ուրիշ բան կը մտնէ ։

Այդ բան չհաստատուեցաւ, և զրպարտիչք բանտարկութեան և տուգանաց դատապարտուեցան Մարսիլիոյ դատարանաց կողմէ ։

Թուրքիոյ մէջ այժմ զրպարտիչ գրոյցներ տարածուած լինելով վերստին, հրապարակաւ կը կրկնենք թէ 25,000 Ֆրանք պիտի վճարենք այն ամեն անձի որ կարենայ հաստատել թէ օտար նիւթեր կը մտնեն մեր [illegible] ։

Վաճառատուն ԿՐԻՒՊԼԸ և ԸՆԿ.

Սթրասպուրկ (Ալզաս)

Այս ընտիր գարեջուրն, տակառով և շշով [illegible] ՍԹՐԱԶՊՈՒՐԿԻ ԳԱՐԵՋՐԱՏՈՒՆՆ, Բերայի մեծ փողոց, Ռուսիոյ դեսպանատան դիմաց ։

ՔԻՒՆԱՐՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք ամէն [illegible] կը բանին Լիվըրփուլի և Միջերկրականի միջև ։

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Օրանիա	7,000	Մալթա	3,000
Ալճէրիա	3,000	Մորոքքօ	2,500
Ալեփփօ	3,000	Նանթ	2,500
Պոթնիա	4,600	Բավոնիա	5,000
Պալմիրա	2,500	Բալմիրա	3,000
Պրիթիշ Քուին	1,200	Սերվիա	7,800
Սէֆալոնիա	5,000	Սքիթիա	4,600
Քաթալոնիա	4,700	Սարագօսա	3,000
Շէրպուրկ	2,000	Սամարիա	3,000
Տէմէրարա	2,500	Սիտոն	3,000
Կալլիա	4,000	Թարիֆա	3,000
Քէտար	2,500	Թրինիտատ	2,500
Մարաթոն	3,000		

[illegible] շոգենաւը, նաւապետ Ռաւթ, ամսոյս 21ին Լիվըրփուլէ աստ կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով ։

Ստորագրեալն արտօնութիւն ունի ուղեւորներ և վաճառք ընդունիլ Նիւ-Եօրքի, Պոսթընի, կամ Ամերիկայի և Գանատայի ուրիշ և ոեւէ նաւահանգստի համար ։

Դիմել առ — ԹՈՄԱՍ Զ. ՃՈԼԻ

Գործակատար

Թիւ 1 Քիւչիւք Հալիլ փաշա խան Ղալաթիա

511

ԲԱԲԱՅԱՆԻ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրփուլ, Միջերկրական և Օտեսայի միջև կանոնաւորապէս բանող

ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Անուանք	Թոնոյ	Նաւապետք
Այա Սոֆիա	3,000	Պրզըն
Արաբիա	2,500	Ռօճըրս
Ալպանիա	2,500	Քուլինկհամ
Լաքոնիա	2,500	Ռէյտս
Մասսալիա	3,500	Մորփ
Ռումելիա	2,800	Ֆօթըրկիլ

Բըլկըր շոգենաւը ամսոյս 30ին Լիվըրփուլէն աստ կ'սպասուի ։

Ընկերութիւնն օրինաւոր գներով վաճառք կ'ընդունի Եւրոպական երկիրներու և Ամերիկայի համար ։

Ամեն դիւրութիւն և հանգստութիւն կը տրուին ուղեւորաց ։

Դիմել առ — ԴԱՆԻԷԼ, ԲԱՐԲ ԵՒ ԸՆԿ.

Գործակալք

513

ՖՐԷՏ ԼԷՅԼԱՆՏ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Որք կանոնաւորապէս կը բանին Լիվըրփուլի և Միջերկրականի միջև ։

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալճէրիան	2500	Ֆամօնեան	3700
Ալգէսիան	2500	Ֆլամինեան	3700
Անտալուզեան	2500	Ֆլավեան	3700
Աթէնեան	2500	Իպէրիան	5500
Արապիան	3700	Իլիրիան	5500
Պավարիան	6000	Իտալեան	5500
Պուլկարեան	6000	Լէսպեան	2200
Քասթիլեան	800	Լիկուրեան	2500
Սայրէնեան	2000	Լիսպոն	800
Տուրօյ	700	Օփօրթօ	700
Եճիփշըն	3700	Բէրսիան	3800
Ֆալիան	3700	Վալենսեան	6800
Ֆալէրնեան	3700	Վիրճինեան	6800

Սէրպեան շոգենաւը նաւապետ Ուիքարտս ամսոյս 15ին Լիվըրփուլէն աստ հասաւ ընդհանուր վաճառքով ։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի ․

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ — ԷՏՈՒԱՐՏ ԼԱՖՈՆԹԷՆ

Գործակալ

Թիւ 34, 35, 36, Եէնի Միւլքիւ խան, Ղալաթիա ․

Նաւատէրք, Փարոնայք Ֆրէտ, Լէյլանտ և ընկ. — Լիվըրփուլ

Գործակալութիւնք

Կ. Պոլիս, Էտուարտ Լաֆոնթէն ․
Ճիպրալդար, Պ. Պ. Քարվըր եղբարք
Աղեքսանդրիա, Կ. Լ. Վանմոն և ընկ.
Մալդա, Ա. Քամիլիէրի ․
Շիրա, Ա. Մ. Մավրօկորտատօ ․
Զմիւռնիա, Պ. Ուիդօլ և ընկ.

512

ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԻՒՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

[illegible], Կ. Պոլսոյ և Օտեսայի

ԹՈՎՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ ՈՐԴԻՔ ԵՒ ԸՆԿ.

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Ալպանօ	2,000	Լէբանթօ	4,500
Անճէլօ	3,000	Մարէնկօ	4,300
Արկօ	1,300	Մարթէլլօ	2,500
Պասսանօ	3,500	Միլօ	2,000
Պորոտինօ	2,200	Նէրօ	2,000
Պրաւօ	2,000	Օթէլլօ	5,000
Գէյրօ	2,600	Օրլանտօ	3,000
Գալիբսօ	2,500	Օտրանթօ	4,500
Գամէօ	2,100	Օթթօ	2,000
Գադօ	2,000	Բասիֆիք	1,200
Գօմօ	2,700	Բալերմօ	3,200
Տիտօ	2,500	Բանտէր	1,700
Տօմինօ	1,800	Ֆիտօ	2,800
Էրաթօ	2,600	Բիզաթօ	4,400
Էրսքօ	2,600	Ռինալտօ	3,200
Ֆալքօն	800	Ռօլլօ	3,000
Ֆլօրա	1,700	Ռոմանօ	5,500
Ֆլամինկօ	1,600	Ռօմէօ	3,500
Հիտալկօ	5,500	Սալէրնօ	4,000
Հիպօ	2,200	Սաֆօ	2,000
Հէրօ	1,800	Սիլվիօ	2,000
Հրօմինօ	2,200	Սորէնթօ	4,300
Հանկօ		Թասսօ	1,200
Չէրօ	2,000	Թ. Ուիլսըն	3,000
Չինալկօ	3,000	Թիկէր	1,300
Չիւմպերլ	1,200	Թոլէտօ	2,800
Ճինօ	2,300	Քանթօ	3,600
Քէլտօ	2,000	Եբրօ	3,600
Քօքնօ	2,200	Զէպրա	1,000
Լէօ	2,000	Զէրօ	140

[illegible] շոգենաւը, նաւապետ Սթէնտոն, ամսոյս 26ին Հըլէն մեկնած է, Զմիւռնիա հանդիպելով Պոլիս գալու և անկէց Օտեսա երթալու համար ։

Ուղեւորներու համար ամեն դիւրութիւն կ'ընծայուի ․

Աւելի մանրամասնութեանց համար դիմել առ — ՖՐԷՏԷՐԻՔ ՀԻԼՏ

Գործակալ

Թիւ 17-18, Քիւչիւք Միւլքիւ խան Ղալաթիա

514

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀԱՅՆԱԿԱՆ ԵՒ ՄԱՐՈՔԵԱՆ

Ն. ԲԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Մարսէյլի և Բօնիի միջև կանոնաւորապէս բանող

Սամսոն, Տրապիզոն և Պաթում երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լը Վէրիէ, որ Յունիս 3ին Մարսիլիայէն և Յունիս 10ին Պոլսէն պիտի մեկնի ։

Մարսիլիա երթալիք յառաջիկայ շոգենաւն է Լը Մէօզ, որ պիտի մեկնի Յունիս 13ին, շաբաթ, երեկոյեան ժամ 5ին ։

[illegible]

Նաւուղիքի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատարն

ԹԻՆԻՈԹԻ ԲԸԳՈՒԼ

516 — Մումհանէ փողոց, Թիւ 141

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Լիվըրփուլի և Միջերկրականի միջև բանող շոգենաւք

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	Թոնոյ
Քանոպուս	4200	Օսայրիս	3000
Ֆիլէ	4000	Նէֆթիս	3000
Օսմանլի	4000	Պէրա	3000
Սէսօսթրիս	3250	Ագալտիա	1700
Թիպա	3250	Լոթուս	800
Մէմֆիս	3250	Օլինտա	800
Մարէօթիս	3250	Ուսիլ	700

Օսայրիս շոգենաւը, նաւապետ Բօլ, ամսոյս 5ին Լիվըրփուլէն աստ կ'սպասուի ընդհանուր վաճառքով ։

Ագալտիա շոգենաւը, նաւապետ Լօքհէտ Սամսոնէն վերադարձաւ և իմոտոյ պիտի ուղեւորի Լիվըրփուլ ։

Դիմել առ — Ժ. Թ. ՌԻԹՈԼ և ԸՆԿ.

Մէյտանճըգ փողոց, Պոլիս

Տնօրէնութիւն, Լիվըրփուլ

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

515 — 31, Ճէյմս Սդրիթ, Լիվըրփուլ

Արտօնատէր — Ս. ՏԱՄԱՏԵԱՆ
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԵՒԵԼՔ ԼՐԱԳՐՈՅ